॥ महान्यासः ॥

॥पञ्चाङ्गरुद्रन्यासः रावणोक्ता पञ्चाङ्गप्रार्थना-सहितम्॥

ओङ्कारमन्त्रसंयुक्तं नित्यं ध्यायन्ति योगिनः। कामदं मोक्षदं तस्मै नकाराय नमो नमः॥१॥ नमस्ते रुद्र मृन्यवं उतो त् इषंवे नमः। नमस्ते अस्तु धन्वंने बाहुभ्यामुत ते नमः॥ या त् इषुः शिवतमा शिवं बुभूवं ते धनुः। शिवा शंर्व्यां या तव तयां नो रुद्र मृहय॥

(EAST)

कं खं गं घं ङं। यरलवशषसहोम्। ॐ नमो भगवते रुद्राय। पूर्वाङ्गरुद्राय नमः।

> महादेवं महात्मानं महापातकनाशनम्। महापापहरं वन्दे मकाराय नमो नमः॥२॥

अपैतु मृत्युर्मृतं न आगंन्वैवस्वतो नो अभयं कृणोतु। पूर्णं वनस्पतेरिवाभिनंः शीयता रियः स चं तान्नः शचीपतिः।

(SOUTH)

चं छं जं झं ञं। यरलवशषसहोम्। ॐ नमो भगवर्ते रुद्राय। दक्षिणाङ्गरुद्राय नमः। शिवं शान्तं जगन्नाथं लोकानुग्रहकारणम्। शिवमेकं परं वन्दे शिकाराय नमो नमः॥३॥

ॐ। निर्धनपतये नमः। निर्धनपतान्तिकाय नमः। ऊर्ध्वायं नमः। ऊर्ध्वलिङ्गायं नमः। हिरण्यलिङ्गायं नमः। हिरण्यलिङ्गायं नमः। सुवर्णलिङ्गायं नमः। दिव्यायं नमः। दिव्यायं नमः। दिव्यालिङ्गायं नमः। भवायं नमः। भवलिङ्गायं नमः। शर्वाविङ्गायं नमः। शर्वालिङ्गायं नमः। शर्वालिङ्गायं नमः। शर्वालिङ्गायं नमः। शर्वालिङ्गायं नमः। ज्वलायं नमः। ज्वललिङ्गायं नमः। आत्मायं नमः। आत्मालङ्गायं नमः। परमालङ्गायं नमः। एतथ्सोमस्यं सूर्यस्यं सर्वलिङ्गाः स्थाप्यति पाणिमः पवित्रम्।

(WEST)

टं ठं डं ढं णं। यरलवशषसहोम्। ॐ नमो भगवते रुद्राय। पश्चिमाङ्गरुद्राय नमः।

वाहनं वृषभो यस्य वासुिकः कण्ठभूषणम्। वामे शक्तिधरं वन्दे वकाराय नमो नमः॥४॥

यो रुद्रो अग्नौ यो अपसु य ओषंधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवंनाऽऽविवेश तस्मैं रुद्राय नमों अस्तु॥

(NORTH)

तं थं दं धं नं। यरलवशषसहोम्। ॐ नमो भगवर्ते रुद्राय। उत्तराङ्गरुद्राय नमः।

यत्र कुत्र स्थितं देवं सर्वव्यापिनमीश्वरम्। यिष्ठङ्गं पूजयेन्नित्यं यकाराय नमो नमः॥५॥ प्राणानां ग्रन्थिरसि रुद्रो मां विशान्तकः। तेनान्नेनांप्यायुस्व॥ नमो रुद्राय विष्णवे मृत्युंमें पाहि।

(UPWARDS)

पं फं बं भं मं। यरलवशषसहोम्। ॐ नमो भगवते रुद्राय। ऊर्ध्वाङ्गरुद्राय नमः।

॥पञ्चाङ्गमुखन्यासः रावणोक्ता पञ्चमुखप्रार्थना-सहितम्॥

तत्पुरुषाय विद्महें महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयाँत्॥ संवर्ताग्नि-तिटत्प्रदीप्त-कनक-प्रस्पर्धि-तेजोरुणम् गम्भीरध्वनि-सामवेदजनकं ताम्राधरं सुन्दरम्। अर्धेन्दुद्युति-लोल-पिङ्गल-जटाभार-प्रबोद्धोदकम् वन्दे सिद्धसुरासुरेन्द्रनिमतं पूर्वं मुखं शूलिनः॥ ॐ नमो भगवते रुद्राय। पूर्वाङ्गमुखाय नमः। (EAST)

अघोरैंभ्योऽथ् घोरैभ्यो घोर्घोरंतरेभ्यः।
सर्वेभ्यः सर्वृशर्वेभ्यो नमंस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥
कालाभ्रभ्रमराञ्जन-द्युतिनिभं व्यावृत्तपिङ्गेक्षणम्
कर्णोद्धासित-भोगिमस्तकमणि-प्रोद्धिन्नदंष्ट्राङ्कुरम्।
सर्पप्रोतकपाल-शुक्तिशकल-व्याकीर्णताशेखरम्
वन्दे दक्षिणमीश्वरस्य वदनं चाथर्वनादोदयम्॥
ॐ नमो भगवते रुद्राय। दक्षिणाङ्गमुखाय नमः। (SOUTH)

सुद्योजातं प्रपद्यामि सुद्योजाताय वै नमो नर्मः। भुवे भवे नाति भवे भवस्व माम्। भुवोद्भवाय नर्मः॥ प्रालेयाचलिमन्दुकुन्द-धवलं गोक्षीरफेनप्रभम् भस्माभ्यङ्गमनङ्गदेहदहन-ज्वालावली-लोचनम् । विष्णु-ब्रह्म-मरुद्गणार्चितपदं ऋग्वेदनादोदयम् वन्देऽहं सकलं कलङ्करितं स्थाणोर्मुखं पश्चिमम्॥ ॐ नमो भगवतं रुद्राय। पश्चिमाङ्गमुखाय नमः। (WEST)

वामदेवाय नमों ज्येष्ठाय नमेः श्रेष्ठाय नमों रुद्राय नमः कालाय नमः कलंविकरणाय नमो बलंविकरणाय नमो बलाय नमो बलंप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमों मुनोन्मनाय नमः॥

गौरं कुङ्कमपङ्कितं सुतिलकं व्यापाण्डमण्डस्थलम् भूविक्षेप-कटाक्षवीक्षण-लसत्-संसक्तकर्णोत्पलम्। स्निग्धं बिम्बफलाधरं प्रहसितं नीलालकालङ्कृतम् वन्दे याजुषवेदघोषजनकं वक्रं हरस्योत्तरम्॥ ॐ नमो भगवते रुद्राय। उत्तराङ्गमुखाय नमः। (NORTH)

ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां

ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मां शिवो में अस्तु सदाशिवोम्॥

व्यक्ताव्यक्तनिरूपितं च परमं षिट्नंशतत्त्वाधिकम् तस्मादुत्तर-तत्त्वमक्षरिमिति ध्येयं सदा योगिभिः। ओङ्कारादि समस्तमन्त्रजनकं सूक्ष्मातिसूक्ष्मं परम् वन्दे पश्चममीश्वरस्य वदनं खव्यापि तेजोमयम्॥ ॐ नमो भगवतें रुद्राय। ऊर्ध्वाङ्गमुखाय नमः। (UPWARDS)

॥ केशादिपादान्त (प्रथमो) न्यासः॥

या ते रुद्र शिवा तुनूरघोराऽपांपकाशिनी। तयां नस्तुनुवा शन्तमया गिरिशन्ताभिचांकशीहि॥ शिखाये नमः॥ (TUFT)

अस्मिन् मंहृत्यंर्ण्वें उन्तरिक्षे भ्वा अधि। तेषा १ सहस्रयोजने ऽवधन्वांनि तन्मसि॥ शिरसे नमः॥ (TOP OF HEAD)

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम्। तेषा १ सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि॥ ललाटाय नमः॥ (FOREHEAD) ह्र्सः शुंचिषद्वसुंरन्तिरक्षसद्धोतां वेदिषदितिंथिर्दुरोणसत्। नृषद्वरसदेत्सद्योमसद्जा गोजा ऋत्जा अद्विजा ऋतं बृहत्॥

भुवोर्मध्याय नमः॥ (MIDDLE OF EYEBROWS)

त्र्यंम्बकं यजामहे सुगुन्धिं पुष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमेव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्॥ नेत्राभ्यां नमः॥ (EYES)

नमः स्रुत्याय च पथ्याय च नमः काट्याय च नीप्याय च नमः सूद्याय च सर्स्याय च नमो नाद्यायं च वैशन्तायं च। कर्णाभ्यां नमः॥ (EARS)

मा नंस्तोके तनंये मा न आयंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः।

वीरान्मा नों रुद्र भामितोऽवंधीर्ह्विष्मंन्तो नमंसा विधेम ते॥

नासिकायै¹ नमः॥ (NOSE)

अवृतत्य धनुस्त्व सहस्राक्ष शतेषुधे॥

¹नासिकाभ्यां

निशीर्यं शल्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव। मुखाय नमः॥ (FACE)

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शूर्वा अधः, क्षंमाचराः। तेषार् सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि॥ कण्ठाय नमः॥ (NECK)

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवर् रुद्रा उपंश्रिताः। तेषार् सहस्रयोज्नेऽवधन्वांनि तन्मसि॥ उपकण्ठाय नमः॥ (LOWER NECK)

नर्मस्ते अस्त्वायुंधायानांतताय धृष्णवें। उभाभ्यांमृत ते नमों बाहुभ्यां तव धन्वंने॥ बाहुभ्यां नमः॥ (SHOULDERS)

या ते हेतिर्मीं ढुष्टम् हस्ते बुभूवं ते धर्नुः। तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमंयक्ष्मया परिञ्जुज॥ उपबाहुभ्यां नमः॥ (ELBOW TO WRIST)

परिं णो रुद्रस्यं हेतिर्वृणक्तु परिं त्वेषस्यं दुर्मतिरंघायोः। अवं स्थिरा मुघवंद्धस्तनुष्व मीद्वंस्तोकाय तनयाय मृडय॥ मणिबन्धाभ्यां नमः॥ (WRISTS)

ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निष्क्षिणः। तेषारे सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि॥ हस्ताभ्यां नमः॥ (HANDS)

सुद्योजातं प्रंपद्यामि सुद्योजाताय वै नमो नर्मः। भवे भवे नाति भवे भवस्व माम्। भवोद्भवाय नर्मः॥ अङ्गष्ठाभ्यां नमः॥ (ROLL RING FINGERS ON THUMBS)

वामदेवाय नमों ज्येष्ठाय नमें श्रेष्ठाय नमों रुद्राय नमः कालाय नमः कलंविकरणाय नमो बलंविकरणाय नमो बलंविकरणाय नमो बलंग्य नमो बलंप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो मनोन्मनाय नमः॥
तर्जनीभ्यां नमः॥ (ROLL THUMBS ON INDEX FINGERS)

अघोरेंभ्योऽथ घोरेंभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः। सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नमंस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥ मध्यमाभ्यां नमः॥ (ROLL THUMBS ON MIDDLE FINGERS)

तत्पुरुषाय विदाहें महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयांत्॥

अनामिकाभ्यां नमः॥ (ROLL THUMBS ON RING FINGERS)

ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणो-ऽधिपतिर्ब्रह्मां शिवो में अस्तु सदाशिवोम्॥ कनिष्ठिकाभ्यां नमः॥ (ROLL THUMBS ON LITTLE FINGERS)

नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय हिरण्यरूपाय हिरण्यपतये-ऽम्बिकापतय उमापतये पशुपतये नमो नमः॥ करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः॥(RUB PALMS OVER ONE ANOTHER, FRONT

AND BACK)

नमों वः किर्िकेभ्यों देवाना १ हृदंयेभ्यः॥ हृदयाय नमः॥ (HEART)

नमों गुणेभ्यों गुणपंतिभ्यश्च वो नर्मः॥ पृष्ठाय नमः॥ (BACK)

नम्स्तक्षंभ्यो रथकारेभ्यंश्च वो नर्मः॥

कक्षाभ्यां नमः॥ (ARMPIT TO WAIST)

नमो हिरंण्यबाहवे सेनान्थे दिशां च पत्तेये नर्मः॥ पार्श्वाभ्यां नमः॥ (TRUNK)

विज्यं धर्नुः कपूर्दिनो विश्वल्यो बाणवा । उत। अनेशत्रुस्येषव आभुरस्य निष्क्वथिः॥ जठराय नमः॥ (STOMACH)

हिर्ण्यगर्भः समेवर्तताग्रे भूतस्यं जातः पितरेकं आसीत्। सदांधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मैं देवायं हविषां विधेम॥ नाभ्यै नमः॥ (NAVEL)

मीढुंष्टम शिवंतम शिवो नंः सुमनां भव। परमे वृक्ष आयुंधं निधाय कृत्तिं वसान आ चर पिनांकं बिभ्रदा गंहि॥

कट्ये नमः॥ (WAIST)

ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः। तेषार सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि॥ ग्ह्याय नमः॥ (UPPER REPRODUCTIVE ORGANS)

ये अन्नेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबंतो जनान्। तेषा 🖁 सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि॥ अण्डाभ्यां नमः॥ (LOWER REPRODUCTIVE ORGANS)

स शिरा जातवेंदा अक्षरं परमं पदम्। वेदांना शिरंसि माता आयुष्मन्तं करोतु माम्॥ अपानाय नमः॥ (ANUS)

मा नो महान्तंमुत मा नो अर्भकं मा न उक्षंन्तमुत मा ने उक्षितम्।

मा नो वधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नंस्तनुवो रुद्र रीरिषः॥

ऊरुभ्यां नमः॥ (THIGHS)

पुष ते रुद्रभागस्तं जुंषस्व तेनांवसेनं पुरो मूर्जंवतोऽती-ह्यवंततधन्वा पिनांकहस्तः कृत्तिंवासाः॥ जानुभ्यां नमः॥ (KNEES)

स्रमृष्ट्रजिथ्सोम्पा बांहुश्ध्यूर्ध्वधंन्वा प्रतिहिताभिरस्तां। बृहंस्पते परिदीया रथेन रक्षोहाऽमित्रार् अपुबाधमानः॥ जङ्घाभ्यां नमः॥ (KNEE TO ANKLES)

विश्वं भूतं भुवंनं चित्रं बंहुधा जातं जायंमानं च यत्। सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु॥ गुल्फाभ्यां नमः॥ (ANKLES)

ये पृथां पंथिरक्षंय ऐलबृदा यृव्युधंः। तेषार्ं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि॥ पादाभ्यां नमः॥ (FEET) अध्यंवोचदिधवृक्ता प्रंथमो दैव्यों भिषक्। अही ईश्च सर्वाञ्चम्भय-न्थ्सर्वाश्च यातुधान्यः॥ कवचाय हुम्॥ (CROSS HANDS ACROSS CHEST WITH TIPS OF FIN

TOUCHING SHOULDERS)

नमों बिल्मिनें च कव्चिनें च नमः श्रुतायं च श्रुतस्नेनायं च॥

उपकवचाय हुम्॥ (REPEAT THE ABOVE AT ELBOW LEVEL)

नमों अस्तु नीलंग्रीवाय सहस्राक्षायं मीढुषें। अथो ये अस्य सत्वांनोऽहं तेभ्योंऽकरं नमंः॥

नेत्रत्रयाय वौषट्॥ (TOUCH INDEX, MIDDLE, RING FINGERS ACROSS THE

THREE EYES)

प्र मुंश्च धन्वंनस्त्वमुभयोरार्त्नियोर्ज्याम्। याश्चं ते हस्त इषंवः परा ता भंगवो वप॥ अस्त्राय फट्॥ (SLAP INDEX AND MIDDLE FINGERS OF RIGHT HAND ON

LEFT PALM

य पुतावंन्तश्च भूया रेसश्च दिशों रुद्रा विंतस्थिरे। तेषा रे सहस्रयोजने ऽवधन्वांनि तन्मसि॥ इति दिग्बन्धः॥ (SNAP MIDDLE AND THUMB WITH CLICKING SOUNDS

AROUND SELF)

॥ मूर्घादिपादान्त दशाक्षरी दशाङ्ग (द्वितीयो) न्यासः॥

ॐ मूर्भे नमः। नं नासिकाय² नमः। मों ललाटाय नमः। भं मुखाय नमः। गं कण्ठाय नमः। वं हृदयाय नमः। तें दक्षिणहस्ताय नमः। रुं वामहस्ताय नमः। द्रां नाभ्यै नमः। यं पादाभ्यां नमः।

॥पादादिमूर्घान्त पश्चाङ्ग (तृतीयो) न्यासः॥

सद्योजातं प्रंपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नर्मः। भवे भवे नाति भवे भवस्व माम्। भवोद्भवाय नर्मः॥ पादाभ्यां नमः॥

वामदेवाय नमों ज्येष्ठाय नमंः श्रेष्ठाय नमों रुद्राय नमः कालाय नमः कलंविकरणाय नमो बलंविकरणाय नमो बलाय नमो बलंप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो

²नासिकाभ्यां

म्नोन्मंनाय नर्मः॥

ऊरुभ्यां नमः॥

अघोरैम्योऽथ घोरैम्यो घोरघोरंतरेभ्यः।

सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥

हृदयाय नमः॥

तत्पुरुषाय विदाहे महादेवायं धीमहि।

तन्नों रुद्रः प्रचोदयाँत्॥

मुखाय नमः॥

ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिब्रह्मणो-ऽधिपतिब्रह्मां शिवो में अस्तु सदाशिवोम्॥ हंस हंस मुर्प्ने नमः॥

॥ हंसगायत्री ॥

अस्य श्री हंसगायत्री महामन्नस्य। अव्यक्त परब्रह्म ऋषिः। अव्यक्त गायत्री छन्दः। परमहंसो देवता॥ हंसां बीजम्। हंसीं शक्तिः। हंसूं कीलकम्॥

(एवं त्रिः)

परमहंस-प्रसाद-सिद्धार्थे जपे विनियोगः॥

हंसां अङ्गष्टाभ्यां नमः। हंसीं तर्जनीभ्यां नमः। हंसूं मध्यमाभ्यां नमः। हंसें अनामिकाभ्यां नमः। हंसों कनिष्ठिकाभ्यां नमः। हंसः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः। हंसां हृदयाय नमः। हंसीं शिरसे स्वाहा। हंसूं शिखायै वषट्। हंसें कवचाय हुम्। हंसों नेत्रत्रयाय वौषट्। हंसः अस्त्राय फट्। भूर्भ्वस्स्वरोम् इति दिग्बन्धः॥

॥ध्यानम॥

गमागमस्थं गमनादिशून्यं चिद्रपदीपं तिमिरापहारम्। पश्यामि ते सर्वजनान्तरस्थं नमामि हंसं परमात्मरूपम्॥

> हंसहंसात् परमहंसः सोऽहं हंसः॥ हंस हंसायं विद्महें परमहंसायं धीमहि।

तन्नों हंसः प्रचोदयाँत्॥

हंस हंसेति यो ब्र्याद्धंसो नाम सदाशिवः। एवं न्यासविधिं कृत्वा ततः सम्पुटमारभेत्॥

॥दिक् सम्पुटन्यासः॥

ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।

[ॐ] लं। त्रातार्मिन्द्रंमिवतार्मिन्द्रः हवेहवे सुहवः शूरिमन्द्रम्।

हुवे नु श्रुकं पुंरुहूतिमिन्द्रई स्वस्ति नो मुघवां धात्विन्द्रः॥

[ॐ] लं भूर्भुवः सुवंः। इन्द्राय वज्रहस्ताय सुराधिपतय ऐरावतवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

पूर्वदिग्भागे ललाटस्थाने लं इन्द्राय नमः। इन्द्रः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [इन्द्रः संरक्षतु॥]॥१॥

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्।

[नं] रं। त्वन्नों अग्ने वर्रणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽवं

यासिसीष्ठाः।

यजिष्ठो वहितमः शोश्चानो विश्वा द्वेषा रस्मि प्रम्मुग्ध्यस्मत्॥ [नं] रं भूर्भुवः सुवंः। अग्नये शक्तिहस्ताय तेजोऽधिपतये-ऽजवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः। अग्निय स्थाने रं अग्नये नमः। अग्निः सुप्रीतो

वरदो भवतु॥ [अग्निः संरक्षतु॥]

|| २ ||

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्।

[मों] हं। सुगं नः पन्थामभेयं कृणोतु। यस्मिन्नक्षेत्रे यम एति राजां।

यस्मिन्नेनम्भ्यषिश्चन्त देवाः। तदंस्य चित्र ह्विषां यजाम॥
[मों] हं भूर्भुवः सुवंः। यमाय दण्डहस्ताय धर्माधिपतये
महिषवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय
सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

दक्षिणदिग्भागे कर्णयोः स्थाने हं यमाय नमः। यमः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [यमः संरक्षतु॥]॥३॥

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्।

[भं] षं। असुन्वन्तमयंजमानमिच्छ स्तेनस्येत्यां तस्करस्यान्वेषि।

अन्यम्स्मिदिच्छ् सा तं इत्या नमों देवि निर्ऋते तुभ्यंमस्तु॥ [भं] षं भूर्भृवः सुवंः। निर्ऋतये खङ्गहस्ताय रक्षोधिपतये नरवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कार-भूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः। निर्ऋतिदिग्भागे मुखस्थाने षं निर्ऋतये नमः। निर्ऋतिः

||8||

ॐ भूर्भुवः सुवरोम्। [गं] वं। तत्त्वां यामि ब्रह्मणा वन्दंमानुस्तदा शांस्ते यजमानो

सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [निर्ऋतिः संरक्षतु॥]

हुविर्भिः।

अहेंडमानो वरुणेह बोध्युरुंशश्स मा न आयुः प्रमोषीः॥ [गं] वं भूर्भृवः सुवंः। वरुणाय पाशहस्ताय जलाधिपतये मकरवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः।

सवालङ्कारमूषिताय उमामहश्वरपाषदाय नमः।
पश्चिमदिग्भागे बाह्वोः स्थाने वं वरुणाय नमः। वरुणः
सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [वरुणः संरक्षतु॥] ॥५॥
ॐ भर्भवः सवरोमः।

ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।

[वं] यं। आ नो नियुद्धिः शतिनीभिरध्वरम्। सहस्रिणीभिरुपं-याहि यज्ञम्। वायो अस्मिन् हुविषि मादयस्व। यूयं पात स्वस्तिभिः सदी नः॥

[वं] यं भूर्भुवः सुवंः। वायवे साङ्कुशध्वजहस्ताय प्राणाधिपतये मृगवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः। वायव्यदिग्भागे नासिकास्थाने³ यं वायवे नमः। वायुः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [वायुः संरक्षतु॥]॥६॥

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्।

[तें] सं। व्य॰ सोम ब्रुते तर्व। मनस्तुनूषु बिभ्रेतः। प्रजावन्तो अशीमहि॥

[तें] सं भूर्भृवः सुवंः। सोमाय अमृतकलशहस्ताय नक्षत्राधिपतये अश्ववाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वर-पार्षदाय नमः।

उत्तरदिग्भागे हृदयस्थाने सं सोमाय नमः। सोमः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [सोमः संरक्षतु॥]॥७॥

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्।

[रुं] शं। (ऋक्) तमीशाँनं जगंतस्तस्थुष्स्पतिम्। धियं जिन्वमवंसे हमहे वयम्।

पूषा नो यथा वेदेसामसंद्वृधे रक्षिता पायुरदंब्धः स्वस्तये॥

[रुं] शं भूर्भुवः सुवेः। ईशानाय त्रिशूलहस्ताय भूताधिपतये वृषभवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय

³नासिकयोः स्थाने

11911

सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः। ईशानदिग्भागे नाभिस्थाने शं ईशानाय नमः। ईशानः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [ईशानः संरक्षतु॥] ॥८॥

ॐ भूर्भुवः सुव्रोम्।

[द्रां] खं। (ऋक्) अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्रहत्ये भरंहूतौ स्जोषाः। यः शंसते स्तुवते धायिं पज्र इन्द्रंज्येष्ठा अस्माँ अवन्तु

देवाः॥

[द्रां] खं भूर्भुवः सुवंः। ब्रह्मणे पद्महस्ताय विद्याधिपतये हंसवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः। ऊर्ध्वदिग्भागे मूर्प्निस्थाने खं ब्रह्मणे नमः। ब्रह्मा सुप्रीतो

वरदो भवतु॥ [ब्रह्मा संरक्षतु॥] ॐ भूर्भुवः सुवरोम्।

[यं] हीं। स्योना पृथिवि भवांऽनृक्ष्रा निवेशंनी।

यच्छांनुः शर्म सुप्रथाः॥

[यं] हीं भूर्भुवः सुवंः। विष्णवे चऋहस्ताय नागाधिपतये गरुडवाहनाय साङ्गाय सायुधाय सशक्तिपरिवाराय सर्वालङ्कारभूषिताय उमामहेश्वरपार्षदाय नमः। अधोदिग्भागे पादयोः स्थाने हीं विष्णवे नमः। विष्णुः सुप्रीतो वरदो भवतु॥ [विष्णुः संरक्षतु॥]॥१०॥

॥ षोडशाङ्गरौद्रीकरणम्॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ ॐ अं। विभूरंसि प्रवाहंणो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ अं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। शिखास्थाने रुद्राय नमः॥१॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ ॐ आं। वहिंरिस हव्यवाहंनो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हिश्सीः॥ आं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। शिरस्थाने रुद्राय नमः॥२॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ ॐ इं। श्वात्रोंऽसि प्रचेता रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मा हि॰सीः॥ इं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। मूर्प्निस्थाने रुद्राय नमः॥३॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥
ॐ ईं। तुथोऽसि विश्ववंदा रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ईं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। ललाटस्थाने रुद्राय नमः॥४॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥
ॐ उं। उशिगंसि क्वी रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि
मा मा मां हिश्सीः॥ उं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। नेत्रयोः⁴
स्थाने रुद्राय नमः॥५॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ ॐ ऊं। अङ्कांरिरसि बम्भांरी रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने

[—] ⁴भू

पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ऊं [ॐ] भूर्भुवः सुव्रोम्। कर्णयोः स्थाने रुद्राय नमः॥६॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥
ॐ ऋं। अवस्युरंसि दुवंस्वान् रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ऋं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। मुखस्थाने रुद्राय नमः॥७॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥
ॐ ऋं। शुन्थ्यूरेसि मार्जालीयो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ऋं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। कण्ठस्थाने रुद्राय नमः॥८॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥
ॐ लं। सम्राडंसि कृशानू रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि
मा मा मां हि॰सीः॥ लं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। बाह्वोः स्थाने रुद्राय नमः॥९॥

ॐ भूर्भृवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥
ॐ ॡं। परिषद्योऽसि पर्वमानो रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ॡं [ॐ] भूर्भृवः सुवरोम्। हृदयस्थाने रुद्राय नमः॥१०॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥
ॐ एं। प्रतक्वांऽसि नमंस्वान् रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मा हि॰सीः॥ एं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। नाभिस्थाने रुद्राय नमः॥११॥

ॐ भूर्भृवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥
ॐ ऐं। असंम्मृष्टोऽसि हव्यसूदो रौद्रेणानीकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ ऐं [ॐ] भूर्भृवः सुवरोम्। कटिस्थाने रुद्राय नमः॥१२॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ ॐ ॐ। ऋतथांमाऽसि सुवंज्यीती रौद्रेणानींकेन पाहि मांऽग्ने पिपृहि मा मा मां हिश्सीः॥ ॐ [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। ऊरुस्थाने रुद्राय नमः॥१३॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥
ॐ औं। ब्रह्मंज्योतिरिस् सुवंधीमा रौद्रेणानींकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हिश्सीः॥ औं [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। जानुस्थाने रुद्राय नमः॥१४॥

ॐ भूर्भृवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥
ॐ अं। अजींऽस्थेकंपाद्रौद्रेणानींकेन पाहि मांऽग्ने पिपृहि मा मा मां हि॰सीः॥ अं [ॐ] भूर्भृवः सुवरोम्। जङ्कास्थाने रुद्राय नमः॥१५॥

ॐ भूर्भुवः सुवंः। नमंः शम्भवं च मयोभवं च नमंः शङ्करायं च मयस्करायं च नमंः शिवायं च शिवतंराय च॥ ॐ अः। अहिरिसे बुिध्नयो रौद्रेणानीकेन पाहि माँऽग्ने पिपृहि मा मा मां हिस्सीः॥ अः [ॐ] भूर्भुवः सुवरोम्। पादयोः स्थाने रुद्राय नमः॥१६॥

त्वगस्थिगतैः सर्वपापैः प्रमुच्यते। सर्वभूतेष्वपराजितो भवति।

ततो भूत-प्रेत-पिशाच-ब्रह्मराक्षस-यक्ष-यमदूत-शािकनी-डािकनी-सर्प-श्वापद-वृश्चिक-तस्कराद्युपद्रवाद्युपघाताः। सर्वे ज्वलन्तं पश्यन्तु। मां रक्षन्तु। यजमानं रक्षन्तु। सर्वान् महाजनान् रक्षन्तु॥

॥गुह्यादि मस्तकान्तं षडङ्ग (चतुर्थो) न्यासः॥

मनो ज्योतिंर्जुषतामाज्यं विच्छिन्नं युज्ञः सिम्मं देधातु। या इष्टा उषसों निम्नुचेश्च ताः सन्देधामि ह्विषां घृतेने॥ गुह्याय नमः॥१॥

अबौध्यग्निः स्मिधा जनानां प्रति धेनुमिवाऽऽयतीमुषासम्। यह्वा इव प्रवयामुज्जिहानाः प्रभानवः सिस्रते नाकमच्छी॥ नाभ्यै नमः॥२॥

अग्निर्मूर्धा दिवः कुकुत्पतिः पृथिव्या अयम्।

अपार रेतारंसि जिन्वति॥ हृदयाय नमः॥३॥

मूर्धानं दिवो अर्ति पृथिव्या वैश्वान्रमृतायं जातम्ग्निम्। कृवि॰ सम्राज्मितिथां जनानामासन्ना पात्रं जनयन्त देवाः॥ कण्ठाय नमः॥४॥

मर्माणि ते वर्मभिश्छादयामि सोमंस्त्वा राजाऽमृतेनाभि-वंस्ताम्।

उरोर्वरीयो वरिवस्ते अस्तु जर्यन्तं त्वामन् मदन्तु देवाः॥ मुखाय नमः॥५॥

जातवेदा यदि वा पावकोऽसिं। वैश्वान्रो यदि वा वैद्युतोऽसिं।

शं प्रजाभ्यो यजमानाय लोकम्। ऊर्जं पुष्टिं ददंदभ्यावंवृथ्स्व॥ शिरसे नमः॥६॥

॥ आत्मरक्षा॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकं - २/प्रश्नः - ३/अनवाकः - ११

ब्रह्मांत्मुन्वदंसृजत। तदंकामयत। समात्मनां पद्येयेतिं। आत्मुन्नात्मुन्नित्यामंत्रयत। तस्मैं दशुम॰ हूतः प्रत्यंशृणोत्। स दर्शहूतोऽभवत्। दर्शहूतो हु वै नामैषः। तं वा पृतं दर्शहूत् क्ष् सन्तम्। दर्शहोतेत्याचंक्षते प्रोक्षेण। प्रोक्षंप्रिया इव हि देवाः॥

आत्मन्नात्मन्नित्यामंत्रयत। तस्मै सप्तम हूतः प्रत्यंश्वणोत्। स सप्तहूंतोऽभवत्। सप्तहूंतो हु वै नामैषः। तं वा एत श् सप्तहूंत श्रू सन्तम्। सप्तहोतेत्याचंक्षते प्रोक्षेण। प्रोक्षंप्रिया इव हि देवाः॥

आत्मन्नात्मन्नित्यामंत्रयत। तस्मैं षृष्ठ हूतः प्रत्यंश्वणोत्। स षड्ढ्रंतोऽभवत्। षड्ढ्रंतो हु वै नामैषः। तं वा एत एष्ट्रंत रू सन्तम्। षड्ढ्रोतेत्याचंक्षते प्रोक्षंण। प्रोक्षंप्रिया इव हि देवाः॥ आत्मन्नात्मन्नित्यामंत्रयत। तस्मैं पश्चम हूतः प्रत्यंश्वणोत्। स पश्चंहूतोऽभवत्। पश्चंहूतो हु वै नामैषः। तं वा एतं पश्चंहूत् रू सन्तम्। पश्चंहोतेत्याचंक्षते प्रोक्षंण। प्रोक्षंप्रिया इव हि देवाः॥

आत्मन्नात्मन्नित्यामंत्रयत। तस्मैं चतुर्थ हृतः प्रत्यंशृणोत्। स चतुंर्हृतोऽभवत्। चतुंर्हृतो हु वै नामैषः। तं वा एतं चतुंर्हृत्र सन्तम्। चतुंर्होतेत्याचंक्षते प्रोक्षेण। प्रोक्षंप्रिया इव् हि देवाः॥ तमंब्रवीत्। त्वं वे मे नेदिष्ठः हूतः प्रत्यंश्रौषीः। त्वयैनानाख्यातार् इतिं। तस्मान्नु हैनाः श्वतंर्होतार् इत्याचंक्षते। तस्मांच्छुश्रूषुः पुत्राणाः हृद्यंतमः। नेदिष्ठो हृद्यंतमः। नेदिष्ठो ब्रह्मंणो भवति। य एवं वेदं। आत्मने नमः॥

॥ शिवसङ्कल्पः॥

येनेदं भूतं भुवंनं भविष्यत् परिगृहीतम्मृतेन सर्वम्। येनं युज्ञस्त्रायते सप्तहोता तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१॥

येन कर्माणि प्रचरंन्ति धीरा यतो वाचा मनंसा चारु यन्ति। यथ्सम्मितमनुंसंयन्ति प्राणिनस्तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२॥

येन् कर्माण्यपसो मनीषिणो यज्ञे कृण्वन्ति विदर्थेषु धीरौः। यदंपूर्वं यक्षम्नतः प्रजानां तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमस्तु॥३॥

यत्प्रज्ञानंमुत चेतो धृतिश्च यज्योतिर्न्तर्मृतं प्रजास्। यस्मान्न ऋते किं च न कर्म क्रियते तन्मे मनः

शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥४॥

सुषार्थिरश्वांनिव यन्मंनुष्यांन्नेनीयतेऽभीशंभिर्वाजिनं इव। हत्प्रतिष्ठं यदंजिरं जविष्ठं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥५॥

यस्मिनृचः साम् यजूर्षेषि यस्मिन् प्रतिष्ठिता रथनाभाविवाराः। यस्मिर्श्वश्चेत्तर सर्वमोर्तं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥६॥

यदत्रं षष्ठं त्रिशत र सुवीरं यज्ञस्यं गुह्यं नवंनावमाय्यम्। दशं पश्च त्रिर्शतं यत्परं च तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥७॥

यञ्जाग्रंतो दूरमुदैति दैवं तदं सुप्तस्य तथैवैतिं। दूरङ्गमं ज्योतिंषां ज्योतिरेकं तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥८॥ येनेदं विश्वं जगतो बुभूव ये देवापिं मह्तो जातवेदाः। तदेवाग्निस्तमंसो ज्योतिरेकं तन्मे मर्नः

श्विसंङ्कल्पमंस्तु॥९॥

येन द्यौः पृथिवी चान्तरिक्षं च ये पर्वताः प्रदिशो दिशंश्च। येनेदं जगुद्धाप्तं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१०॥ ये मंनो हृदंयं ये चं देवा ये दिव्या आपो ये सूँर्यर्शिमः। ते श्रोत्रे चक्षुंषी स्श्चरंन्तं तन्मे मनंः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥११॥

अचिन्त्यं चाप्रमेयं च व्यक्ताव्यक्तपरं च यत्। सूक्ष्मांथ्सूक्ष्मतरं ज्ञेयं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१२॥

एको च द्श श्तं चे सहस्रं चायुतं च नियुतं च प्रयुतं चार्बुदं च न्यंर्बुदं च समुद्रश्च मध्यं चान्तंश्च

परार्धश्च तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमेस्तु॥१३॥ ये पश्च पश्चादश शत॰ सहस्रमयुतं न्यंर्बुदं च। ते

य पश्च पश्चाद्श शृत र सहस्रम्युत न्यबुद च। त अग्निचित्येष्टं कास्तर शरीरं तन्मे मनः

शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१४॥

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तमादित्यवंणं तमंसः परंस्तात्। यस्य योनिं परिपश्यंन्ति धीरास्तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१५॥ यस्येदं धीराः पुनन्तिं क्वयो ब्रह्माणंमेतं त्वां वृणत् इन्दुंम्। स्थावरं जङ्गंमं द्यौरांकाशं तन्मे मनः

श्विसंङ्कल्पमंस्तु॥१६॥

परौत्परतंरं चैव यत्परौंचैव यत्परम्। यत्परौत्परंतो ज्ञेयं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१७॥

परौत्परतंरो ब्रह्मा तृत्परौत्पर्तो हंरिः। तत्परात्परंतोऽधीशस्तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१८॥ या वेंदादिषुं गायुत्री सुर्वव्यापी मुहेश्वंरी। ऋग्यजुः सामाथर्वैश्च तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥१९॥ यो वै देवं महादेवं प्रणवं परमेश्वरम्। यः सर्वे सर्ववेदेश्च तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२०॥ प्रयंतः प्रणंवोङ्कारं प्रणवं पुरुषोत्तंमम्। ओङ्कारं प्रणेवात्मानं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२१॥ योऽसौं सर्वेषुं वेदेषु पठ्यतें ह्यज् इश्वरः। अकायों निर्गुणो ह्यात्मा तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२२॥

गोभिर्जुष्टं धनेन् ह्यायंषा च बलेन च। प्रजयां पृशुभिः पुष्कराक्षं तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२३॥ कैलांसशिखंरे रम्ये शङ्करंस्य शिवालंये।

देवतास्तत्रं मोदन्ते तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२४॥

विश्वतंश्वक्षुरुत विश्वतोंमुखो विश्वतोंहस्त उत विश्वतंस्पात्। सं बाहुभ्यां नमंति सम्पतंत्रैर्घावांपृथिवी जनयंन्देव एक्स्तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२५॥ त्र्यंम्बकं यजामहे सुगुन्धिं पृष्टिवर्धनम्। उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात्तन्मे मनेः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२६॥

चतुरों वेदानंधीयीत सर्वशांश्वम्यं विदः। इतिहासपुंराणानां तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२७॥ मा नो महान्तंमृत मा नो अर्भकं मा न उक्षंन्तमृत मा नं उक्षितम्। मा नो वधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नंस्तनुवों रुद्र रीरिष्स्तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२८॥ मा नंस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः। वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवंधीरह्विष्मंन्तो नमंसा विधेम ते तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥२९॥

ऋत र सत्यं पेरं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गंलम्। ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमस्तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३०॥ कद्रुद्राय प्रचेतसे मीढुष्टंमाय तव्यंसे।

वो चेम शन्तम १ हदे। सर्वो होष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु तन्में मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३१॥ ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमृतः सुरुचो वेन आवः। सबुध्नियां उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसंतश्च विवस्तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३२॥ यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो बभूवं। य ईशें अस्य द्विपदश्चतुंष्पदः कस्मैं देवायं हविषां विधेम तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३३॥ य औत्मदा बंलदा यस्य विश्वं उपासंते प्रशिषं यस्यं देवाः। यस्यं छायाऽमृतं यस्यं मृत्युः कस्मै देवायं हिवषां विधेम तन्मे मनः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३४॥ यो रुद्रो अग्नौ यो अफ्सु य ओषंधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवंनाऽऽविवेश तस्मैं रुद्राय नमों अस्तु तन्मे मनंः श्विसंङ्कल्पमंस्तु॥३५॥ गुन्धद्वारां दुराधर्षां नित्यपृष्टां करीषिणीम्। ईश्वरी ५

सर्वभूतानां तामिहोपंह्वये श्रियं तन्मे मर्नः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥३६॥ य इद शिवंसङ्कल्प स्दाध्यायंन्ति ब्राह्मणाः। ते परं मोक्षं गमिष्यन्ति तन्मे मनंः शिवसंङ्कल्पमंस्तु॥ हृदयाय नमः॥

॥ पुरुषसूक्तम्॥

ॐ सहस्रंशीर्षा पुरुषः। सहस्राक्षः सहस्रंपात्। स भूमिं

विश्वतो वृत्वा। अत्यंतिष्ठदृशाङ्गुलम्॥ पुरुष पुवेद सर्वम्। यद्भतं यच भव्यम्। उतामृत्त्वस्येशांनः। यदन्नेनातिरोहंति॥ एतावानस्य महिमा। अतो ज्यायाईश्च पूर्रुषः। पादौंऽस्य विश्वां भूतानिं। त्रिपादंस्यामृतंं दिवि॥ त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुंषः। पादौंऽस्येहाऽऽभंवात्पुनंः। ततो विश्वङ्कांऋामत्। साशनानशने अभि॥ तस्माँद्विराडंजायत। विराजो अधि पूर्रुषः। स जातो अत्यंरिच्यत। पृश्चाद्भूमिमथो पुरः॥ यत्पुरुषेण हविषां। देवा यज्ञमतंन्वत। वसन्तो अंस्यासीदाज्यम्। ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः॥ सप्तास्यांऽऽ-सन्परिधर्यः। त्रिः सप्त समिधः कृताः। देवा यद्यज्ञं तन्वानाः।

अबंध्रन्पुरुषं पृशुम्॥ तं युज्ञं बुर्हिषि प्रौक्षन्। पुरुषं जातमंग्रतः।

तेनं देवा अयंजन्त। साध्या ऋषंयश्च ये॥ तस्माँ द्यज्ञार्थ्यार्व-हुतंः। सम्भृतं पृषदाज्यम्। पृशू श्रस्ता श्लेके वायव्यान्। आरुण्यान्ग्राम्याश्च ये॥ तस्माँ द्यज्ञार्थ्यार्व्हुतंः। ऋचः सामानि जिज्ञेरे। छन्दा श्रेसि जिज्ञिरे तस्मात्।

यजुस्तस्मादजायत॥ तस्मादश्वां अजायन्त। ये के चोभ्यादंतः। गावों ह जिज्ञरे तस्मात्। तस्माज्ञाता अंजावयः॥ यत्पुरुषं व्यंदधुः। कृतिधा व्यंकल्पयन्। मुखं किमस्य कौ बाहू। कावूरू पादांवुच्येते॥ ब्राह्मणौऽस्य मुखंमासीत्। बाहू रांजन्यः कृतः।

ऊरू तदेस्य यद्वैश्यः। पुद्धाः शूद्रो अंजायत॥ चुन्द्रमा मनेसो जातः। चक्षोः सूर्यो अजायत। मुखादिन्द्रेश्चाग्निश्चे। प्राणाद्वायुरंजायत॥ नाभ्यां आसीदन्तरिक्षम्। शीष्णी द्योः समेवर्तत। पुद्धां भूमिदिशः श्रोत्रात्। तथां लोकाः अंकल्पयन्॥

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्। आदित्यवंणं तमंस्स्तु

पारे॥ सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरेः। नामांनि कृत्वाऽभिवद्न् यदास्ते॥ धाता पुरस्ताद्यमुंदाज्हारं। श्रुक्तः प्रविद्वान्प्रदिश्रश्चतंस्रः। तमेवं विद्वान्मृतं इह भवति। नान्यः पन्था अयंनाय विद्यते॥ युज्ञेनं युज्ञमंयजन्त देवाः। तानि धर्माणि प्रथमान्यांसन्। ते हु नाकं महिमानः सचन्ते। यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः॥ शिरसे स्वाहा॥

॥ उत्तरनारायणम्॥

अद्भः सम्भूतः पृथिव्यै रसाँच। विश्वकंर्मणः समंवर्त्ताधि। तस्य त्वष्टां विद्धंद्रूपमेति। तत्पुरुषस्य विश्वमाजांनमग्रे॥ वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम्॥ आदित्यवंर्णं तमंसः परंस्तात्। तमेवं विद्वानमृतं इह भंवति। नान्यः पन्थां विद्यतेयंऽनाय॥ प्रजापंतिश्वरति गर्भे अन्तः। अजायंमानो बहुधा विजायते। तस्य धीराः परिजानन्ति योनिम्॥ मरीचीनां पदिमच्छन्ति वेधसः॥ यो देवेभ्य आतंपति॥ यो देवानां पुरोहितः। पूर्वो यो

देवेभ्यों जातः। नमों रुचाय ब्राह्मये॥ रुचें ब्राह्मं जनयंन्तः। देवा अग्रे तदंब्रवन्। यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात्। तस्यं देवा अस्न वशें॥ हीश्चं ते लक्ष्मीश्च पल्यौं। अहोरात्रे पार्श्व। नक्षंत्राणि रूपम्। अश्विनौ व्यात्तम्। इष्टं मेनिषाण। अमुं मेनिषाण। सर्वं मनिषाण॥ शिखायै वषट्॥

॥ अप्रतिरथम्॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डः – ४/प्रश्नः – ६/अनुवाकः – ४)

आशुः शिशांनो वृष्मो न युध्मो घंनाघनः क्षोभंणश्चर्षणीनाम्।
सङ्कन्दंनोऽनिमिष एंकवीरः श्वतः सेनां अजयत् साकिमिन्द्रः।
सङ्कन्दंनेनानिमिषेणं जिष्णुनां युत्कारेणं दुश्चवनेनं धृष्णुनां।
तिदन्द्रंण जयत् तथ्मंहध्वं युधों नर् इषुंहस्तेन् वृष्णां। स इषुंहस्तैः सिनंषिङ्गिभिर्वशी सङ्स्रंष्टा स युध् इन्द्रों गुणेनं। स्रमृष्टजिथ्सोम्पा बाहुश्ध्यूर्ध्वधंन्वा प्रतिहिताभिरस्तां। बृहंस्पते परि दीया रथेन रक्षोहाऽमित्राः अपबाधंमानः। प्रभुश्चन्थ्सेनाः प्रमृणो युधा जयंत्रस्माकंमध्यविता रथांनाम्। गोत्रभिदं गोविदं वर्ज्ञबाहुं जयंन्तमज्मं प्रमृणन्तमोजंसा। इम॰ संजाता अनुं वीरयध्वमिन्द्र॰ सखायोऽनु स॰ रभध्वम्। बलुविज्ञायः स्थविरः प्रवीरः सहंस्वान् वाजी सहंमान उग्रः। अभिवीरो अभिसंत्त्वा सहोजा जैत्रंमिन्द्र रथमा तिष्ठ गोवित्। अभि गोत्राणि सहंसा गाहंमानोऽदायो वीरः शतमंन्युरिन्द्रंः।

दुश्चवनः पृतनाषाडंयुध्यौंऽस्माक्र् सेनां अवतु प्र युध्सु। इन्द्रं आसां नेता बृहस्पितदिक्षिणा युज्ञः पुर एतु सोमः। देवसेनानामभिभअतीनां जयन्तीनां मुरुतों युन्त्वग्रें। इन्द्रंस्य वृष्णो वर्रणस्य राज्ञं आदित्यानां मुरुता ५ शर्धं उग्रम्। महामेनसां भुवनच्यवानां घोषों देवानां जयंतामुदंस्थात्। अस्माक्मिन्द्रः समृतेषु ध्वजेष्वस्माकं या इषंवस्ता जंयन्तु। अस्माकं वीरा उत्तरे भवन्त्वस्मानुं देवा अवता हवेषु। उद्धर्षय मघवन्नायुंधान्युत् सत्त्वंनां मामकानां महा रंसि। उद्देत्रहन् वाजिनां वाजिनान्युद्रथानां जयंतामेतु घोषंः। उप प्रेत जयंता नरः स्थिरा वंः सन्तु बाहवंः। इन्द्रों वः शर्म यच्छत्त्वनाधृष्या यथाऽसंथ। अवंसृष्टा परां पत् शरंब्ये ब्रह्मंस॰शिता।

गच्छामित्रान् प्रविश मैषां कं चनोच्छिषः। मर्माणि ते वर्मभिश्छादयामि सोमंस्त्वा राजाऽमृतेनाभिवंस्ताम्। उरोर्वरीयो वरिवस्ते अस्तु जयन्तं त्वामन् मदन्तु देवाः। यत्रं बाणाः सम्पतिन्त कुमारा विशिखा इंव। इन्द्रो नस्तत्रं वृत्रहा विश्वाहा शर्म यच्छतु॥ कवचाय हुम्॥

॥ प्रतिपूरुषम् (सं०)॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डः – १/प्रश्नः – ८/अनुवाकः – ६)

प्रतिपूरुषमेकंकपालान्निर्वपत्येक्मितिरिक्तं यावन्तो गृह्याः समस्तेभ्यः कमंकरं पश्नाः शर्मास् शर्म यजमानस्य शर्म मे युच्छैकं एव रुद्रो न द्वितीयांय तस्थ आखुस्ते रुद्र पृशुस्तं जुंषस्वैष ते रुद्र भागः सह स्वस्नाऽम्बिकया तं जुंषस्व भेषजं गवेऽश्वांय पुरुषाय भेषजमथो अस्मभ्यं भेषजः सुभेषजं यथाऽसंति। सुगं मेषायं मेष्यां अवांम्ब रुद्रमंदिमृह्यवं देवं त्र्यंम्बकम्। यथां नः श्रेयंसः कर्द्यथां नो

वस्यंसः कर्द्यथां नः पशुमतः कर्द्यथां नो व्यवसाययाँत्। त्र्यंम्बकं यजामहे सुगुन्धिं पृष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमंव बन्धनान्मृत्योर्मृक्षीय माऽमृताँत्॥ एष ते रुद्रभागस्तं जुषस्व तेनांवसेन परो मूर्जवतोऽतीृह्यवंततधन्वा पिनांकहस्तः कृतिंवासाः॥

॥ प्रतिपूरुषम् (ब्रा०)॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकं - १/प्रश्नः - ६/अनुवाकः - १०)

प्रतिपूरुषमेकंकपालान्निर्वपति। जाता एव प्रजा रुद्रान्निरवंदयते। एकमितिरिक्तम्। जिन्ष्यमाणा एव प्रजा रुद्रान्निरवंदयते। एकंकपाला भवन्ति। एक्धैव रुद्रं निरवंदयते। नाभिघारयति। यदंभिघारयेत्। अन्तर्वचारिण र् रुद्रं कुर्यात्। एकोल्मुकेनं यन्ति। तिद्धं रुद्रस्यं भाग्धेयम्। इमां दिशं यन्ति। एषा वै रुद्रस्य दिक्। स्वायांमेव दिशि रुद्रं निरवंदयते। रुद्रो वा अंपुशुकांया आहुंत्ये नातिष्ठत। असौ ते पृशुरिति निर्दिशेद्यं द्विष्यात्। यमेव द्वेष्टिं। तमंस्मै पृशुं निर्दिशित। यदि न द्विष्यात्। आखुस्ते पृशुरितिं

ब्र्यात्। न ग्राम्यान् पृशून् हिनस्तिं। नार्ण्यान्। चृतुष्पथे जुंहोति। एष वा अंग्रीनां पड्ढींशो नामं। अग्निवत्येव जुंहोति। मध्यमेनं पर्णेनं जुहोति। सुग्ध्यंषा। अथो खलुं। अन्तमेनैव होतव्यम्। अन्तत एव रुद्रं निरवंदयते। एष ते रुद्र भागः सह स्वस्राऽम्बिकयेत्याह। शरद्वा अस्याम्बिका स्वसां। तया वा एष हिनस्ति। यश हिनस्ति। तयैवैन श्री सह शंमयति। भेषजं गव इत्याह। यावंन्त एव ग्राम्याः पशवंः। तेभ्यों भेषजं करोति। अवाम्ब रुद्रमंदिमहीत्यांह। आशिषंमेवैतामाशाँस्ते। त्र्यंम्बकं यजामह इत्यांह। मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतादिति वावैतदाह। उत्किरन्ति। भगंस्य लीफ्सन्ते। मूर्ते कृत्वाऽऽसंजन्ति। यथा जनं यतेऽवसं करोतिं। ताद्दगेव तत्। एष तें रुद्र भाग इत्यांह निरवंत्यै। अप्रंतीक्षमायंन्ति। अपः परिषिश्चति। रुद्रस्यान्तर्हित्यै। प्र वा एतेंस्माल्लोकाच्यंवन्ते। ये त्र्यंम्बकैश्चरंन्ति। आदित्यं चरुं पुनरेत्य निर्वपिति। इयं वा अदितिः। अस्यामेव प्रतितिष्ठन्ति।

नेत्रत्रयाय वौषट्॥

॥ शतरुद्रीयम् (सं०)॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डः - १/प्रश्नः - ३/अनुवाकः - १४)

त्वमंग्ने रुद्रो असुरो महो दिवस्त्व शर्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे। त्वं वातैररुणैर्यासि शङ्ग्यस्त्वं पूषा विधृतः पासि नु त्मनां। आ वो राजांनमध्वरस्य रुद्र होतांर सत्ययज्ञ रितंस्योः। अग्निं पुरा तंनिय्नोर्चित्ताि दिरंण्यरूपमवंसे कृणुध्वम्। अग्निरहोता नि षंसादा यजीयानुपस्थे मातुः सुरुभावं लोके। युवां कृविः पुरुनिष्ठ ऋतावां धृतां कृष्टीनामृत मध्यं इद्धः।

साध्वीमंकर्देववीतिं नो अद्य यज्ञस्यं जिह्नामंविदाम् गृह्यांम्। स आयुराऽगांध्सुर्भिर्वसांनो भृद्रामंकर्देवहूंतिं नो अद्य। अर्ऋन्दद्गिः स्तुनयंत्रिव द्योः क्षामा रेरिहद्वीरुधंः सम्अत्र। सद्यो जंज्ञानो वि हीमिद्धो अख्यदा रोदंसी भानुनां भात्यन्तः। त्वे वसूंनि पुर्वणीक होतर्दोषा वस्तोरेरिरे यज्ञियांसः।

क्षामेंव विश्वा भुवंनानि यस्मिन्थ्स सौभंगानि दिधेरे पांवके। तुभ्यं ता अंङ्गिरस्तम् विश्वाः सुक्षितयः पृथंक्। अग्ने कामांय येमिरे। अश्याम् तं कामंमग्ने तवोत्यंश्यामं र्यिश् रंयिवः सुवीरम्। अश्याम् वाजंम्भि वाजयंन्तोऽश्यामं चुम्नमंजराऽजरंन्ते। श्रेष्ठं यविष्ठ भारताऽग्नें चुमन्तमा भर। वसो पुरुस्पृह्णं र्यिम्। स श्वितानस्तंन्यत् रोचन्स्था अजरंभिनांनंदद्भियविष्ठः। यः पांवकः पुरुतमः पुरूणि पृथून्यग्निरंनुयाति भवन्नं। आयुष्टे विश्वतो दधद्यम्गिविरेण्यः। पुनस्ते प्राण आयंति परा यक्ष्मणं सुवामि ते। आयुर्वा अंग्ने हविषो जुषाणो घृतप्रंतीको घृतयोनिरिध। घृतं पीत्वा मधु

तस्मैं ते प्रतिहर्यते जातंवेदो विचंर्षणे। अग्रे जनांमि सुष्टुतिम्। दिवस्परि प्रथमं जंज्ञे अग्निर्स्मिद्धितीयं परि जातवेदाः। तृतीयंम्पस् नृमणा अजंस्रमिन्धांन एनं जरते स्वाधीः। शुचिः पावक वन्द्योऽग्ने बृहद्विरोचसे। त्वं घृतेभिराहुंतः। दृशानो रुका उर्व्या व्यंद्यौद्ध्मर्षमायुः श्रिये रुचानः। अग्निर्मृतो अभवद्वयोभिर्यदेनं द्यौरजंनयथ्सुरेताः। आ यदिषे नृपतिं तेज् आन्द्भृचि रेतो निषिक्तं द्यौर्भीकैं।

चारु गर्व्यं पितेवं पुत्रम्भिरंक्षतादिमम्।

अग्निः शर्धमनवद्यं युवानः स्वाधियं जनयथ्सूदयंच। स तेजीयसा मनसा त्वोतं उत शिक्ष स्वपृत्यस्यं शिक्षोः। अग्ने रायो नृतंमस्य प्रभूतौ भूयामं ते सुष्टुतयंश्च वस्वंः। अग्ने सहन्तमा भेर द्युम्नस्यं प्रासहां रियम्।

विश्वा यश्चर्षणीर्भ्यांसा वाजेषु सासहंत्। तमंग्ने पृतना सह र रियर सहस्व आ भेर। त्वर हि सत्यो अद्भंतो दाता वाजेस्य गोमंतः। उक्षान्नांय वृशान्नांय सोमंपृष्ठाय वृधसें। स्तोमैर्विधेमाग्नयें। वृद्मा हि सूनो अस्यद्मसद्धां चृके अग्निर्जनुषाऽज्माऽन्नम्। स त्वं नं ऊर्जसन् ऊर्जं धा राजेव जेरवृके क्षेष्यन्तः।

अग्रु आयूर्षि पवस् आ सुवोर्जिमिषं च नः। आरे बांधस्व दुच्छुनांम्। अग्रे पवंस्व स्वपां अस्मे वर्चः सुवीर्यम्ं। दधत्पोषर् रियं मियं। अग्ने पावक रोचिषां मृन्द्रयां देव जिह्नयां। आ देवान् वंक्षि यिक्षं च। स नः पावक दीदिवोऽग्ने देवार इहाऽऽवंह। उपं यज्ञर ह्विश्चं नः। अग्निः शुचिं व्रततमः शुचिर्विप्रः शुचिः कृविः। शुचीं रोचत् आहुंतः। उदंग्ने शुचंयस्तवं शुक्रा भ्राजंन्त ईरते। तव ज्योती इंष्यूर्चयः॥

॥ शतरुद्रीयम् (ब्रा०)॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे काठके प्रश्नः – २/अनुवाकः – २)

त्वमंग्ने रुद्रो असुरो महो दिवः। त्वर शर्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे। त्वं वातैररुणैयांसि शङ्गयः। त्वं पूषा विधृतः पांसि नु त्मनां। देवां देवेषुं श्रयध्वम्। प्रथंमा द्वितीयेषु द्वितीयास्तृतीयेषु श्रयध्वम्। तृतीयाश्चतुर्थेषुं श्रयध्वम्। श्रयध्वम्। चतुर्थाः पंश्रमेषुं श्रयध्वम्। पश्चमाः षष्ठेषुं श्रयध्वम्॥ षष्ठाः संप्तमेषुं श्रयध्वम्। सप्तमा अष्टमेषुं श्रयध्वम्। अष्टमा नंवमेषुं श्रयध्वम्। नवमा दंशमेषुं श्रयध्वम्। दशमा एंकादशेषुं श्रयध्वम्। एकादशा द्वांदशेषुं द्वादशास्त्रंयोदशेषुं श्रयध्वम्। त्रयोदशाश्चंतुर्दशेषुं श्रयध्वम्। चृतुर्द्शाः पंश्चद्शेषुं श्रयध्वम्। पश्चदशाः श्रयध्वम्। षोंडशेषुं श्रयध्वम्॥ षोडशाः संप्तदशेषुं श्रयध्वम्। स्प्तद्शा अंष्टाद्शेषुं श्रयध्वम्। अष्टादशा एंकान्नवि १शेषुं एकान्नवि शा वि शोर्षु श्रयध्वम्। वि शा एंकवि शोषुं श्रयध्वम्। एकवि शा द्वांवि शोषुं श्रयध्वम्। द्वावि शास्त्रयोवि श्रेषु श्रयध्वम्। त्रयोवि शाश्चेतुर्वि श्रोषुं श्रयध्वम्। चतुर्वि २ शाः पंश्रवि २ शेषुं श्रयध्वम्। पश्रवि २ शाः

षंड्विश्शेषं श्रयध्वम्॥ षड्विश्शाः संप्तविश्शेषं श्रयध्वम्।
सप्तविश्शा अंष्टाविश्शेषं श्रयध्वम्। अष्टाविश्शोषं
श्रयध्वम्। पृकान्निश्शोषं श्रयध्वम्। एकान्निश्शोषं
श्रयध्वम्। त्रिश्शा एंकित्रिश्शेषं श्रयध्वम्। एकित्रिश्शोषं
द्वांत्रिश्शेषं श्रयध्वम्। द्वात्रिश्शास्त्रंयस्त्रिश्शेषं श्रयध्वम्। देवांस्त्रिरेकादशास्त्रिस्त्रंयस्त्रिश्शाः। उत्तरे भवत। उत्तरवर्त्मान् उत्तरसत्वानः। यत्कांम इदं जुहोिमं। तन्मे समृध्यताम्। वयश् स्यांम् पत्तयो रयीणाम्। भूर्भवः स्वंः स्वाहा॥
ॐ भूर्भवस्सुवरोिमित दिग्बन्धः॥ अस्त्राय फट्॥

॥ पश्चाङ्गम् ॥

ह्र्सः शुंचिषद्वसुंरन्तिरक्ष्मस्द्वोतां वेदिषदितिंथिर्दुरोण्सत्। नृषद्वरस्दंत्सद्योम्सद्बा गोजा ऋत्जा अंद्रिजा ऋतं बृहत्॥

प्रतिद्वर्ष्णः स्तवते वीर्याय। मृगो न भीमः कुंचरो गिरिष्ठाः। यस्योरुषुं त्रिषु विक्रमंणेषु। अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा॥ त्र्यम्बकं यजामहे सुगुन्धिं पुष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमेव बन्धंनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतांत्॥ तथ्संवितुर्वृणीमहे। व्यं देवस्य भोजंनम्। श्रेष्ठ र सर्वधातंमम्। तुरं भगंस्य धीमिह॥ विष्णुर्योनिं कल्पयतु। त्वष्टां रूपाणिं पिरशतु। आसिंश्चतु प्रजापंतिः। धाता गर्मं दधातु ते॥

॥ अष्टाङ्ग-नमस्काराः॥

हिर्ण्यगर्भः समंवर्तताग्रे भूतस्यं जातः पितरेकं आसीत्। सदांधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मैं देवायं हिवर्षां विधेम॥ [उरसा] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥१॥

यः प्राणितो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगेतो बुभूवे। य ईशे अस्य द्विपद्श्वतुष्पदः कस्मै देवायं ह्विषां विधेम॥ [शिरसा] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥२॥

ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमृतः सुरुचो वेन आंवः। सबुध्नियां उपमा अस्य विष्ठाः सृतश्च योनिमसंतश्च विवेः॥१॥ [दृष्ट्या] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥३॥ मही द्यौः पृथिवी च न इमं यज्ञं मिमिक्षताम्। पिपृतान्नो भरीमभिः॥

[मनसा] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥४॥

उपश्वासय पृथिवीमुत द्यां पुंरुत्रा ते मनुतां विष्ठितं जगत्। स दुन्दुभे सजूरिन्द्रेण देवैर्दूराद्दवीयो अपंसेध शत्रून्॥ [वचसा] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥५॥

अग्ने नयं सुपर्था राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान्। युयोध्यंस्मञ्जंहराणमेनो भूयिष्ठां ते नमं उक्तिं विधेम॥ [पद्माम्] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥६॥

या ते अग्ने रुद्रिया तुनूस्तयां नः पाहि तस्याँस्ते स्वाहाँ॥ [कराभ्याम्] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥७॥

इमं यंमप्रस्तुरमाहि सीदाऽङ्गिरोभिः पितृभिः संविदानः। आत्वा मन्नाः कविश्वस्ता वहन्त्वेना राजन् ह्विषां मादयस्व॥

[कर्णाभ्याम्] उमामहेश्वराभ्यां नमः॥८॥

॥लघुन्यासे श्री रुद्रध्यानम्॥

अथाऽऽत्मानं शिवात्मानं श्री रुद्र रूपं ध्यायेत्॥ शुद्धस्फटिकसङ्काशं त्रिनेत्रं पश्चवऋकम्। गङ्गाधरं दशभुजं सर्वाभरणभूषितम्॥ नीलग्रीवं शशाङ्काङ्कं नागयज्ञोपवीतिनम्। व्याघ्रचर्मोत्तरीयं च वरेण्यमभयप्रदम्॥ कमण्डल्वक्षसूत्राणां धारिणं शूलपाणिनम्। ज्वलन्तं पिङ्गलजटाशिखामुद्योतधारिणम्॥ वृषस्कन्धसमारूढम् उमादेहार्धधारिणम्। अमृते नापूतं शान्तं दिव्यभोगसमन्वितम्॥ दिग्देवता समायुक्तं सुरासुरनमस्कृतम्। नित्यं च शाश्वतं शुद्धं ध्रुवमक्षरमव्ययम्॥ सर्वव्यापिनमीशानं रुद्रं वै विश्वरूपिणम्। एवं ध्यात्वा द्विजः सम्यक् ततो यजनमारभेत्॥ अथातो रुद्र स्नानार्चनाभिषेकविधिं व्याख्यास्यामः। आदित एव तीर्थे स्नात्वा उदेत्य श्चिः प्रयतो ब्रह्मचारी शुक्लवासा ईशानस्य प्रतिकृतिं कृत्वा तस्य दक्षिणप्रत्यग्देशे देवाभिमुखः

स्थित्वा आत्मनि देवताः स्थापयेत्॥

अमृतं ब्रह्मणि। (जिह्वा)

॥लघुन्यासे देवता-स्थापनम्॥

प्रजनने ब्रह्मा तिष्ठतु। पादयोर्विष्णुस्तिष्ठतु। हस्तयोर्हरस्तिष्ठतु। बाह्वोरिन्द्रस्तिष्ठत्। जठरे अग्निस्तिष्ठत्। हृदये शिवस्तिष्ठत्। कण्ठे वसवस्तिष्ठन्तु। वक्रे सरस्वती तिष्ठतु। नासिकयोर्-वायुस्तिष्ठतु। नयनयोश्चन्द्रादित्यौ तिष्ठेताम्। कर्णयोरिश्वनौ तिष्ठेताम्। ललाटे रुद्रास्तिष्ठन्तु। मूर्ध्यादित्यास्तिष्ठन्तु। शिरसि महादेवस्तिष्ठतु। शिखायां वामदेवस्तिष्ठतु। पृष्ठे पिनाकी तिष्ठतु। पुरतः शूली तिष्ठतु। पार्श्वयोः शिवाशङ्करौ तिष्ठेताम्। सर्वतो वायुस्तिष्ठतु। ततो बहिः सर्वतोऽग्निर्ज्वालामाला-परिवृतस्तिष्ठतु। सर्वेष्वङ्गेषु सर्वा देवता यथास्थानं तिष्ठन्तु। मां रक्षन्तु। [सर्वान् महाजनान् सक्टुम्बं रक्षन्त्॥] अग्निमें वाचि श्रितः। वाग्घृदंये। हृदंयं मियं। अहममृतें।

वायुर्मे प्राणे श्रितः। प्राणो हृदये। हृदयं मिये। अहम्मृते। अमृतं ब्रह्मणि। (नासिका) सूर्यो मे चक्षुंषि श्रितः। चक्षुर्हदेये। हदंयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मंणि। (नेत्रे)

चन्द्रमां मे मनंसि श्रितः। मनो हृदये। हृदयं मिये। अहम्मृते। अमृतं ब्रह्मणि। (वक्षः)

दिशों में श्रोत्रें श्रिताः। श्रोत्र हदंये। हदंयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (श्रोत्रे)

आपों मे रेतंसि श्रिताः। रेतो हृदंये। हृदंयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (गृह्मम्)

पृथिवी मे शरीरे श्रिता। शरीर् हदेये। हदेयं मिय। अहम्मृते। अमृतं ब्रह्मणि। (शरीरम्)

ओ्ष्धिवनस्पतयों में लोमंसु श्रिताः। लोमांनि हृदये। हृदयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (लोमानि)

इन्द्रों में बलें श्रितः। बल् ह्र ह्रदेये। ह्रदेयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (बाहू) पर्जन्यों में मूर्प्नि श्रितः। मूर्धा ह्रदेयं। ह्रदेयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (शिरः)

- १-ईशांनो मे मुन्यौ श्रितः। मुन्युर्ह्दये। हृदयं मियं। अहम्मृतैं। अमृतं ब्रह्मणि। (हृदयम्)

आत्मा मं आत्मिनं श्रितः। आत्मा हृदंये। हृदंयं मियं। अहम्मृतें। अमृतं ब्रह्मणि। (हृदयम्)

पुनंर्म आत्मा पुन्रायुरागाँत्। पुनंः प्राणः पुन्राकूंतमागाँत्। वैश्वानरो रश्मिभिवविधानः। अन्तस्तिष्ठत्वमृतंस्य गोपाः॥ (सर्वाण्यङ्गानि संस्पृश्य स्थापनं कृत्वा मानसैराराधयेत्॥)

॥ आत्मपूजा॥

आराधितो मनुष्यैस्त्वं सिद्धैर्देवासुरादिभिः। आराधयामि भक्त्या त्वाऽनुग्रहाण महेश्वर॥

॥कलशेषु साम्बपरमेश्वर ध्यानम्॥

ध्यायेन्निरामयं वस्तुं सर्गस्थितिलयादिकम्। निर्गुणं निष्कलं नित्यं मनोवाचामगोचरम्॥१॥ गङ्गाधरं शशिधरं जटामकुटशोभितम्। श्वेतभूतित्रिपुण्ड्रेण विराजितललाटकम्॥२॥

लोचनत्रयसम्पन्नं स्वर्णकुण्डलशोभितम्। स्मेराननं चतुर्बाहुं मुक्ताहारोपशोभितम्॥३॥ अक्षमालां सुधाकुम्भं चिन्मयीं मुद्रिकामपि। पुस्तकं च भुजैर्दिव्यैर्दधानं पार्वतीपतिम्॥४॥ श्वेताम्बरधरं श्वेतं रत्नसिंहासनस्थितम्। सर्वाभीष्टप्रदातारं वटमूलनिवासिनम्॥५॥ वामाङ्क्षसंस्थितां गौरीं बालार्कायुतसन्निभाम्। जपाकुसुमसाहस्रसमानश्रियमीश्वरीम् सुवर्णरत्नखचितमकुटेन विराजिताम्॥६॥ ललाटपट्टसंराजत्संलग्नतिलकाश्चिताम् । राजीवायतनेत्रान्तां नीलोत्पलदलेक्षणाम्॥७॥ सन्तप्तहेमखचित-ताटङ्काभरणान्विताम्। ताम्बूलचर्वणरतरक्तजिह्वाविराजिताम् ॥८॥ पताकाभरणोपेतां मुक्ताहारोपशोभिताम्। स्वर्णकङ्कणसंयुक्तेश्चतुर्भिर्बाहुभिर्युताम् ॥९॥ स्वर्णरत्रखचित-काश्चीदामविराजिताम् कदलीललितस्तम्भ-सन्निभोरुयुगान्विताम्॥१०॥

श्रिया विराजितपदां भक्तत्राणपरायणाम्।
अन्योन्याश्लिष्टहृद्धाहू गौरीशङ्करसंज्ञकम्॥११॥
सनातनं परं ब्रह्म परमात्मानमव्ययम्।
आवाहयामि जगतामीश्वरं परमेश्वरम्॥१२॥
मङ्गलायतनं देवं युवानमित सुन्दरम्।
ध्यायेत्कल्पतरोर्मूले सुखासीनं सहोमया॥१३॥
आगच्छाऽऽगच्छ भगवन् देवेश परमेश्वर।
सचिदानन्द भूतेश पार्वतीश नमोऽस्तु ते॥१४॥

॥ षोडशोपचार पूजा॥

नमंस्ते रुद्र मृन्यवं उतो त इषंवे नमंः। नमंस्ते अस्तु धन्वंने बाहुभ्यांमुत ते नमंः॥ ॐ हीं नमः शिवायं। सद्योजातं प्रंपद्यामि।

या त इषुं शिवतंमा शिवं बुभूवं ते धनुं। शिवा शंर्व्यां या तव तयां नो रुद्र मृडय॥ ॐ हीं नमः शिवायं। सुद्योजाताय वै नमो नमं। आसनं समर्पयामि॥२॥ या ते रुद्र शिवा तनूरघोराऽपांपकाशिनी। तयां नस्तनुवा शन्तंमया गिरिशन्ताभिचांकशीहि॥ ॐ हीं नमः शिवायं। भ्वे भंवे नातिं भवे भवस्व माम्। पादयोः पाद्यं समर्पयामि॥३॥ यामिषुं गिरिशन्त हस्ते बिभुर्घ्यस्तंवे। शिवां गिरित्र तां कुंरु मा हि ऐसीः पुरुषं जगत्॥ ॐ हीं नमः शिवायं। भ्वोद्भंवाय नमः॥ अर्घ्यं समर्पयामि॥४॥

शिवेन वर्चसा त्वा गिरिशाच्छांवदामिस। यथां नः सर्वमिञ्जगंदयक्ष्म र सुमना असंत्॥ ॐ हीं नमः शिवाय। वामदेवाय नमः। आचमनीयं समर्पयामि॥५॥

अध्यंवोचदिधवृक्ता प्रंथमो दैव्यों भिषक्। अही ईश्च सर्वां अम्भय-न्थ्सर्वांश्च यातुधान्यः॥ ॐ हीं नमः शिवायं। ज्येष्ठाय नमः। मधुपर्कं समर्पयामि॥६॥

असौ यस्ताम्रो अंग्रुण उत बुभुः सुंमुङ्गलेः। ये चेमा॰ रुद्रा अभितों दिक्षु श्रिताः सहस्रशोऽवैषा॰ हेर्ड ईमहे॥ ॐ हीं नुमः शिवाये। श्रेष्ठाय नर्मः। स्नानं समर्पयामि। स्नानानन्तरम् आचमनीयं समर्पयामि॥७॥

असौ योऽवसर्पित् नीलंग्रीवो विलोहितः। उतैनं गोपा अंदशृत्रदंशन्नुदहार्यः। उतैनं विश्वां भूतानि स दृष्टो मृंडयाति नः॥ ॐ हीं नृमः शिवायी। रुद्राय नर्मः। वस्रोत्तरीयं समर्पयामि॥८॥

नमों अस्तु नीलंग्रीवाय सहस्राक्षायं मीदुषें। अथो ये अस्य सत्वांनोऽहं तेभ्योंऽकरं नमः॥ ॐ हीं नमः शिवायं। कालांय नमः। यज्ञोपवीताभरणानि समर्पयामि॥९॥

प्र मुंश्च धन्वंनस्त्वमुभयोगिर्ह्मियोज्यीम्। याश्चं ते हस्त इषंवः परा ता भंगवो वप॥ ॐ हीं नमः शिवायं। कलंविकरणाय नमः। दिव्यपरिमलगन्थान् धारयामि। गन्थस्योपिर अक्षतान् समर्पयामि॥१०॥

अवतत्य धनुस्त्व र सहंस्राक्ष शतेषुधे। निशीर्यं शत्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव॥ ॐ हीं नृमः शिवायं। बलंविकरणाय नर्मः। पुष्पैः पूजयामि॥११॥

ॐ भवाय देवाय नमः। ॐ शर्वाय देवाय नमः। ॐ ईशानाय देवाय नमः। ॐ पशुपतये देवाय नमः। ॐ रुद्राय देवाय नमः। ॐ उग्राय देवाय नमः। ॐ भीमाय देवाय नमः। ॐ महते देवाय नमः॥ ॐ भवस्य देवस्य पत्यै नमः। ॐ शर्वस्य देवस्य पत्यै नमः। ॐ शर्वस्य देवस्य पत्यै नमः।

ॐ पशुपतेर्देवस्य पत्यै नमः। ॐ रुद्रस्य देवस्य पत्यै नमः। ॐ उग्रस्य देवस्य पत्यै नमः। ॐ भीमस्य देवस्य पत्यै नमः। ॐ महतो देवस्य पत्यै नमः॥

विज्यं धर्नुः कपर्दिनो विशंल्यो बाणवा ५ उत। अनेशन्न-स्येषंव आभुरंस्य निषङ्गर्थिः॥ ॐ हीं नमः शिवायं। बलाय नर्मः। धूपमाघ्रापयामि॥१२॥

या तें हेतिमीं ढुष्टम् हस्तें बुभूवं ते धर्नुः। तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमंयक्ष्मया परिन्भुज॥ ॐ हीं नमः शिवायं। बर्लप्रमथनाय नर्मः। अलङ्कारदीपं सन्दर्शयामि॥१३॥

ॐ भूर्भुवः सुर्वः। + ब्रह्मणे स्वाहाँ। नर्मस्ते अस्त्वायुंधायानांतताय धृष्णवें। उभाभ्यांमुत ते नमों बाहुभ्यां तव धन्वंने॥ ॐ ह्रीं नमः शिवायं। सर्वभूतदमनाय नर्मः। () निवेदयामि। मध्ये मध्ये अमृतपानीयं समर्पयामि। अमृतापिधानमसि। हस्तप्रक्षालनं समर्पयामि। पादप्रक्षालनं समर्पयामि।

निवेदनानन्तरम् आचमनीयं समर्पयामि॥१४॥

परिं ते धन्वंनो हेतिरस्मान्वृंणक्तु विश्वतंः। अथो य

इंषुधिस्तवाऽऽरे अस्मन्नि धेहि तम्॥ ॐ हीं नमः शिवाये। मनोन्मेनाय नमेः। कर्पूरताम्बूलं समर्पयामि॥१५॥ नमेस्ते अस्तु भगवन् विश्वेश्वरायं महादेवायं त्र्यम्बकायं त्रिपुरान्तकायं त्रिकाग्निकालायं कालाग्निरुद्रायं नीलकण्ठायं मृत्युञ्जयायं सर्वेश्वरायं सदाशिवायं श्रीमन्महादेवाय नमेः॥ कर्पूरनीराजनं दर्शयामि॥१६॥

॥ रक्षा ॥

बृहथ्सामं क्षत्रभृद्धृद्ध वृष्णियं त्रिष्टुभौजः शुभितमुग्रवीरम्। इन्द्रस्तोमेन पश्चद्रशेन् मध्यमिदं वातेन् सगरेण रक्ष॥ रक्षां धारयामि॥

॥श्रीरुद्रनाम त्रिशती॥

नमो हिरंण्यबाहवे नर्मः। सेनान्ये नर्मः। दिशां च पत्ये नर्मः। नर्मो वृक्षेभ्यो नर्मः। हरिकेशेभ्यो नर्मः। पुशूनां पत्ये नर्मः। नर्मः सुस्पिञ्जराय नर्मः। त्विषीमते नर्मः। पथीनां पर्तये नर्मः। नर्मो बभ्रुशाय नर्मः। विव्याधिने नर्मः। अन्नानां पत्ये नर्मः। नमो हरिकेशाय नमंः। उपवीतिने नमंः। पुष्टानां पतंये नर्मः। नर्मो भवस्य हेत्यै नर्मः। जगंतां पतंये नमंः। नमों रुद्राय नमंः। आतताविने नर्मः। क्षेत्राणां पत्तेये नर्मः। नमः सूताय नमः। अहंन्त्याय नमः। वनानां पत्रंये नमः। नमो रोहिताय नमः। स्थपतंये नर्मः। वृक्षाणां पतंये नर्मः। नमों मन्त्रिणे नमंः। वाणिजाय नमंः। कक्षाणां पतिये नर्मः। नर्मो भुवन्तये नर्मः। वारिवस्कृताय नर्मः। ओषंधीनां पतंये नर्मः। नमं उचैर्घोषाय नमः। आऋन्दयंते नमः। पत्तीनां पत्ये नर्मः। नर्मः कृथ्स्नवीताय नर्मः। धावंते नर्मः। सत्त्वंनां पतंये नर्मः॥

नमः सहंमानाय नर्मः। निव्याधिने नर्मः। आव्याधिनीनां पतंये नर्मः। नर्मः ककुभाय नर्मः। निषङ्गिणे नर्मः। स्तेनानां पत्ये नर्मः। नमो निषङ्गिणे नमः। इषुधिमते नमः। तस्कराणां पत्ये नर्मः। नमो वश्चेते नर्मः। परिवर्श्वते नर्मः। स्तायूनां पतिये नर्मः। नमों निचेरवे नमंः। परिचराय नमंः। अरंण्यानां पतंये नर्मः। नर्मः सृकाविभ्यो नर्मः। जिघा रसद्यो नर्मः। मुष्णतां पत्तेये नर्मः। नमोऽसिमद्भो नमः। नक्तं चरद्भो नमः। प्रकृन्तानां पत्ये नर्मः। नर्म उष्णीषिने नर्मः। गिरिचराय नर्मः। कुलुश्चानां पर्तये नर्मः। नम इषुंमद्भो नमंः। धन्वाविभ्यंश्च नमंः। वो नमंः। नमं आतन्वानेभ्यो नमः। प्रतिदर्धानेभ्यश्च नमः। वो नमः। नमं आयच्छंन्द्यो नमंः। विसृजन्द्यंश्च नमंः। वो नमंः। नमोऽस्यंद्र्यो नर्मः। विध्यंद्र्यश्च नर्मः। वो नर्मः। नम आसीनेभ्यो नर्मः। शयानेभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः। नर्मः स्वपद्धो नर्मः। जाग्रंद्धश्च नर्मः। वो नर्मः। नमस्तिष्ठं स्रो नर्मः। धावं स्रश्च नर्मः। वो नर्मः। नर्मः सभाभ्यो नर्मः। सभापंतिभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः।

नमो अश्वैभ्यो नर्मः। अश्वेपतिभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः॥

नमं आव्याधिनीभ्यो नमंः। विविध्यन्तीभ्यश्च नमंः। वो नर्मः। नम् उगणाभ्यो नर्मः। तृ इहतीभ्यंश्च नर्मः। वो नर्मः। नमों गृथ्सेभ्यो नमंः। गृथ्सपंतिभ्यश्च नमंः। वो नमंः। नमो ब्रातेभ्यो नमंः। ब्रातंपतिभ्यश्च नमंः। वो नमंः। नमों गणेभ्यो नमंः। गणपंतिभ्यश्च नमंः। वो नमंः। नमो विरूपेभ्यो नमः। विश्वरूपेभ्यश्च नमः। वो नमः। नमों महन्द्यो नमः। क्षुल्लकेभ्यश्च नमः। वो नमः। नमों रथिभ्यो नमंः। अरथेभ्यंश्च नमंः। वो नमंः। नमो रथेंभ्यो नर्मः। रथेपतिभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः। नमः सेनाभ्यो नमः। सेनानिभ्यंश्च नमः। वो नमः। नमः क्षुत्तृभ्यो नमः। सङ्ग्रहीतृभ्यंश्च नमः। वो नमः। नमस्तक्षंभ्यो नर्मः। रथकारेभ्यंश्च नर्मः। वो नर्मः। नमः कुलालेभ्यो नर्मः। कर्मारैभ्यश्च नर्मः। वो नर्मः। नमः पुञ्जिष्टेभ्यो नमः। निषादेभ्यंश्च नमः। वो नमः। नमं इपुकृद्धो नमः। धन्वकृद्धश्च नमः। वो नमः।

नमों मृग्युभ्यो नमंः। श्वनिभ्यंश्च नमंः। वो नमंः। नमुः श्वभ्यो नमंः। श्वपंतिभ्यश्च नमंः। वो नमंः॥

नमों भवार्य च नमंः। रुद्रार्य च नमंः। नमः शर्वायं च नमः। पशुपतंये च नमः। नमो नीलंग्रीवाय च नमंः। शितिकण्ठांय च नमंः। नमः कपर्दिने च नमः। व्युप्तकेशाय च नमः। नमः सहस्राक्षायं च नमः। शतधंन्वने च नमः। नमों गिरिशायं च नमंः। शिपिविष्टायं च नमंः। नमों मीदुष्टंमाय च नमंः। इषुंमते च नमंः। नमों ह्रस्वायं च नमंः। वामनायं च नमंः। नमों बृहते च नमंः। वर्षीयसे च नमंः। नमों वृद्धायं च नमः। संवृध्वेने च नमः। नमो अग्नियाय च नमंः। प्रथमायं च नमंः। नमं आशवें च नमंः। अजिरायं च नमंः। नमः शीघ्रियाय च नमः। शीभ्याय च नमः। नमं ऊर्म्याय च नमंः। अवस्वन्याय च नमंः। नमः स्रोतस्याय च नमः। द्वीप्याय च नमः॥

नमों ज्येष्ठायं च नमंः। कनिष्ठायं च नमंः। नमः पूर्वजायं च नमः। अपरजायं च नमः। नमों मध्यमायं च नमंः। अपगल्भायं च नमंः। नमों जघन्यांय च नमंः। बुध्नियाय च नमंः। नमः सोभ्याय च नमः। प्रतिसर्याय च नमः। नमो याम्यांय च नमंः। क्षेम्यांय च नमंः। नमं उर्वर्याय च नमंः। खल्याय च नमंः। नमः श्लोक्यांय च नमः। अवसान्यांय च नमः। नमो वन्यांय च नमंः। कक्ष्यांय च नमंः। नमः श्रवायं च नमः। प्रतिश्रवायं च नमः। नमं आशुषेणाय च नमः। आशुरंथाय च नमः। नमः शूराय च नमः। अवभिन्दते च नमः। नमों वर्मिणें च नमंः। वरूथिने च नमंः। नमों बिल्मिने च नमंः। कवचिने च नमंः। नमः श्रुतायं च नमः। श्रुतसेनायं च नमः॥

नमो दुन्दुभ्याय च नमः। आहुनुन्याय च नमः।

नमों धृष्णवें च नमंः। प्रमृशायं च नमंः। नमों दूतायं च नमंः। प्रहिताय च नमंः। नमों निषङ्गिणें च नमंः। इषुधिमतें च नमंः। नमंस्तीक्ष्णेषंवे च नमंः। आयुधिनं च नमंः। नमः स्वायुधायं च नमः। सुधन्वंने च नमः। नमः सुत्योय च नमः। पथ्याय च नमः। नमः काट्याय च नमः। नीप्याय च नमः। नमः सूद्याय च नमः। सरस्याय च नमः। नमों नाद्यायं च नमंः। वैशन्तायं च नमंः। नमः कूप्याय च नमः। अवट्याय च नमः। नमो वर्ष्याय च नमंः। अवर्ष्यायं च नमंः। नमों मेघ्यांय च नमंः। विद्युत्यांय च नमंः। नमं ईध्रियांय च नमंः। आतप्यांय च नमंः। नमो वात्याय च नमंः। रेष्मियाय च नमंः। नमो वास्तव्याय च नमः। वास्तुपायं च नमः॥

नमः सोमाय च नमः। रुद्रायं च नमः। नमस्ताम्रायं च नमः। अरुणायं च नमः। नमों अग्रेवधायं च नमंः। दूरेवधायं च नमंः। नमों हन्ने च नमंः। हनीयसे च नमंः। नमों वृक्षेभ्यो नमंः। हरिंकेशेभ्यो नमंः। नर्मस्ताराय नर्मः। नर्मः शम्भवे च नर्मः। मयोभवें च नर्मः। नर्मः शङ्करायं च नर्मः। मयस्करायं च नमंः। नमंः शिवायं च नमंः। शिवतंराय च नर्मः। नमस्तीर्थ्याय च नर्मः। कूल्याय च नमः। नमः पार्याय च नमः। अवार्याय च नर्मः। नर्मः प्रतरंणाय च नर्मः। उत्तरंणाय च नमंः। नमं आतार्याय च नमंः। आलाद्यांय च नर्मः। नमः शष्य्यांय च नर्मः। फेन्यांय च नर्मः। नर्मः सिकत्यांय च नर्मः। प्रवाह्यांय च नमंः॥ नमं इरिण्यांय च नमंः। प्रपथ्यांय च नमंः। नमः कि शिलायं च नमः। क्षयंणाय च नमः।

नमः शुङ्गायं च नमः। पृशुपतंये च नमः।

नमं उग्रायं च नमंः। भीमायं च नमंः।

नमः कपर्दिनं च नमः। पुलस्तयं च नमः। नमो गोष्ठ्याय च नमंः। गृह्याय च नमंः। नमस्तल्प्याय च नर्मः। गेह्याय च नर्मः। नमः काट्याय च नमः। गह्वरेष्ठायं च नमः। नमों ह्रदय्याय च नमंः। निवेष्याय च नमंः। नर्मः पारस्याय च नर्मः। रजस्याय च नर्मः। नमः शुष्क्यांय च नमः। हरित्यांय च नमः। नमो लोप्याय च नमंः। उलप्याय च नमंः। नमं ऊर्व्याय च नमंः। सूर्म्याय च नमंः। नमः पर्ण्याय च नमः। पर्णशद्याय च नमः। नमोऽपगुरमाणाय च नमेः। अभिघ्नते च नमेः। नमं आख्खिदते च नमंः। प्रख्खिदते च नमंः। नमों वो नर्मः। किरिकेभ्यो नर्मः। देवाना हदंयेभ्यो नर्मः। नमों विक्षीणकेभ्यो नमंः। नमों विचिन्वत्केभ्यो नमंः। नमं आनिर्हतेभ्यो नमंः। नमं आमीवत्केभ्यो नमंः।

॥ प्रदक्षिणम्॥

द्रापे अन्धंसस्पते दरिंद्रज्ञीलंलोहित। एषां पुरुषाणामेषां पंशूनां मा भेमांऽरो मो एषां किं चनाऽऽमंमत्॥ या ते रुद्र शिवा तनूः शिवा विश्वाहंभेषजी। शिवा रुद्रस्यं भेषजी तयां नो मृड जीवसे॥ इमा रुद्रायं तुवसे कपूर्दिने क्षयद्वीराय प्रभेरामहे मतिम्॥ यथां नः शमसंद्विपदे चतुंष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामें अस्मिन्ननांतुरम्॥ मृडा नों रुद्रोत नो मयस्कृधि क्ष्यद्वीराय नर्मसा विधेम ते। यच्छं च योश्च मनुरायजे पिता तदंश्याम् तवं रुद्र प्रणीतौ॥ मा नो महान्तंमुत मा नों अर्भुकं मा न उक्षंन्तमुत मा नं उक्षितम्। मा नों वधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नंस्तनुवों रुद्र रीरिषः॥ मा नंस्तोके तनये मा न आयुंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः। वीरान्मा नों रुद्र भामितोऽवंधीर्हविष्मंन्तो नमंसा विधेम ते॥ आरात्तें गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय सुम्रम्स्मे ते अस्तु। रक्षां च नो अधि च देव ब्रूह्मधां च नः शर्म यच्छ द्विबर्हाः॥ स्तुहि श्रुतं गर्तसदं युवानं मृगं न भीमम्परह्लुमुग्रम्। मृडा जीरेत्रे रुद्र स्तवानो अन्यन्ते अस्मन्निवंपन्तु सेनाः॥ परिणो रुद्रस्यं हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्यं दुर्मितिरंघायोः। अवं स्थिरा मघवंद्र्यस्तनुष्व् मीद्वंस्तोकाय तनयाय मृडय॥ मीद्वंष्टम् शिवंतम शिवो नः सुमनां भव। प्रमे वृक्ष आयुंधं निधाय कृत्तिं वसान् आचर् पिनांकं बिभ्रदा गंहि॥ विकिरिद विलोहित नमंस्ते अस्तु भगवः। यास्ते सहस्र हेतयोऽन्यमस्मन्निवंपन्तु ताः॥ सहस्रांणि सहस्रधा बांहुवोस्तवं हेतयः। तासामीशांनो भगवः पराचीना मुखां कृधि॥ प्रदक्षिणं कृत्वा॥

॥नमस्काराः॥

सहस्रांणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्यांम्। तेषा र सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥१॥

अस्मिन् मंहृत्यंर्ण्वें उन्तरिक्षे भवा अधि। तेषा रे सहस्रयोज्ञने-ऽव्धन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥२॥ नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शुर्वा अधः, क्षंमाच्राः। तेषारे सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥३॥

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवर्षं रुद्रा उपंश्रिताः। तेषार्षं सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥४॥

ये वृक्षेषुं सस्पिञ्जरा नीलंग्रीवा विलोहिताः। तेषार् सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥५॥

ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपूर्दिनः। तेषार् सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥६॥

ये अन्नेषु विविध्यंन्ति पात्रेषु पिबंतो जनान्। तेषार् सहस्रयोजनेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥७॥

ये पृथां पंथिरक्षंय ऐलबृदा यृव्युधंः। तेषा १ सहस्रयोज्ने-ऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥८॥ ये तीर्थानिं प्रचरंन्ति सृकावंन्तो निष्ङ्गिणंः। तेषा १

सहस्रयोज्नेऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो

नमः॥९॥

य पुतावंन्तश्च भूया रंसश्च दिशों रुद्रा विंतस्थिरे। तेषा रं सहस्रयोजने ऽवधन्वांनि तन्मसि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥१०॥

नमों रुद्रेभ्यो ये पृंथिव्यां येषामन्नमिषंवस्तेभ्यो दश् प्राचीर्दशं दक्षिणा दशं प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोध्वस्तिभ्यो नम्स्ते नों मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥११॥

नमों रुद्रेभ्यो येंऽन्तरिक्षे येषां वात् इषंवस्तेभ्यो दश् प्राचीर्दशं दक्षिणा दशं प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोध्वस्तिभ्यो नम्स्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥१२॥

नमों रुद्रेभ्यो ये दिवि येषां वर्षिमषंवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दशं दक्षिणा दशं प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोध्वस्तिभ्यो नमस्ते नों मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि। श्री महादेवादिभ्यो नमः॥१३॥

नमस्कारान् कृत्वा॥

॥ चमकानुवाकैः प्रार्थना॥

अग्नांविष्णू स्जोषंसेमा वंर्धन्तु वां गिरंः। द्युम्नैर्वाजंभिरागंतम्॥ वार्जश्च मे प्रस्वश्चं मे प्रयंतिश्च मे प्रसितिश्च मे धीतिश्चं मे ऋतुंश्च मे स्वरंश्च मे श्लोकंश्च मे श्रावश्चं मे श्रुतिश्च मे ज्योतिश्च मे स्वंश्च मे प्राणश्चं मेऽपानश्चं मे व्यानश्च मेऽसुंश्च मे चित्तं च म आधीतं च मे वार्क्च मे मनंश्च मे चक्षुंश्च मे श्रोत्रं च मे दक्षंश्च मे बलं च म ओजंश्च मे सहंश्च म आयुंश्च मे ज्ञरा च म आत्मा च मे तन्श्चं मे शर्म च मे वर्म च मेऽङ्गांनि च मेऽस्थानि च मे परूर्ंषि च मे शरीराणि च मे॥१॥

ज्यैष्ठ्यं च म् आधिपत्यं च मे मृन्युश्चं मे भामंश्च मेऽमंश्च मेऽम्भंश्च मे जेमा च मे मिह्मा च मे विर्मा च मे प्रिथमा च मे वर्ष्मा च मे द्राघुया च मे वृद्धं च मे वृद्धिंश्च मे सृत्यं च मे श्रद्धा च मे जगंच मे धनं च मे वर्शंश्च मे त्विषिश्च मे श्रीडा च मे मोदंश्च मे जातं च मे जिन्ष्यमाणं च मे सूक्तं च मे सुकृतं च मे वि्तं च मे वेद्यं च मे भूतं च मे भविष्यचं मे सुगं च मे सुपर्थं च म ऋद्धं च म ऋद्धिंश्च मे क्रुप्तं चं मे क्रुप्तिंश्च मे मृतिश्चं मे सुमृतिश्चं मे॥२॥

शं चं में मयंश्च में प्रियं चं मेऽनुकामश्चं में कामंश्च में सौमन्सश्चं में भूद्रं चं में श्रेयंश्च में वस्यंश्च में यशंश्च में भगंश्च में द्रविणं च में यन्ता चं में धूर्ता चं में क्षेमंश्च में धृतिश्च में विश्वं च में महंश्च में स्विचं में ज्ञात्रं च में सूर्श्च में प्रसूर्श्च में सीरं च में ल्यश्चं म ऋतं चं मेऽनृतं च मेऽयक्षमं च मेऽनामयच में जीवातुंश्च में दीर्घायुत्वं चं मेऽनिमृत्रं च मेऽभ्यं च में सुगं चं में श्यंनं च में सूषा चं में सुदिनं च मे।॥॥

ऊर्क मे सूनृतां च मे पर्यक्ष मे रसंश्व मे घृतं चं मे मधुं च मे सिथिश्व मे सपीतिश्व मे कृषिश्वं मे वृष्टिश्व मे जैत्रं च म औद्धिंद्यं च मे रियश्वं मे रायश्व मे पूष्टं चं मे पृष्टिश्व मे विभ चं मे प्रभ चं मे बहु चं मे भूयश्व मे पूर्णं चं मे पूर्णतंरं च मेऽक्षितिश्व मे कूयंवाश्व मेऽत्रं च मेऽक्षुंच मे व्रीह्यंश्व मे यवांश्व मे माषांश्व मे तिलांश्व मे मुद्राश्वं मे खुल्वांश्व मे गोधूमांश्व मे म्सुरांश्व मे प्रियङ्गंवश्व मेऽणंवश्व मे श्यामाकांश्व मे नीवारांश्व मे॥४॥

अश्मां च मे मृत्तिंका च मे गिरयंश्च मे पर्वताश्च मे सिकंताश्च मे वनस्पतंपश्च मे हिरंण्यं च मेऽयंश्च मे सीसं च मे त्रपुंश्च मे श्यामं च मे लोहं च मेऽग्निश्च म आपश्च मे वीरुर्धश्च म ओर्षधयश्च मे कृष्टपच्यं चे मेऽकृष्टपच्यं चे मे ग्राम्याश्चे मे पशर्व आरण्यार्श्व यज्ञेन कल्पन्तां वित्तं च मे वित्तिश्च मे भूतं च मे भूतिश्च मे वस् च मे वस्तिश्च मे कर्म च मे शक्तिश्च मेऽर्थश्च म एमश्च म इतिश्च मे गतिश्च मे॥५॥ अग्निश्चं म इन्द्रंश्च मे सोमंश्च म इन्द्रंश्च मे सविता चं म इन्द्रंश्च में सरंस्वती च म इन्द्रंश्च मे पूषा चं मु इन्द्रंश्च मे बृह्स्पतिश्च म् इन्द्रेश्च मे मित्रश्चं म इन्द्रेश्च मे वरुणश्च म इन्द्रंश्च मे त्वष्टां च म इन्द्रंश्च मे धाता चं म इन्द्रंश्च मे विष्णुंश्च म इन्द्रंश्च मेऽिश्वनौं च म इन्द्रंश्च मे मरुतंश्च म इन्द्रेश्च मे विश्वें च मे देवा इन्द्रेश्च मे पृथिवी च म इन्द्रेश्च मेऽन्तरिक्षं च म इन्द्रंश्च मे चौश्चं म इन्द्रंश्च मे दिशंश्च म इन्द्रंश्च मे मूर्धा च मु इन्द्रंश्च मे प्रजापंतिश्च मु इन्द्रंश्च मे॥६॥ अ॰शुश्चं मे रश्मिश्च मेऽदाँभ्यश्च मेऽधिंपतिश्च म उपा॰शुश्चं मेऽन्तर्यामश्चं म ऐन्द्रवायवश्चं मे मैत्रावरुणश्चं म आश्विनश्चं मे प्रतिप्रस्थानंश्च मे शुक्रश्चं मे मृन्थी चं म आग्रयणश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे ध्रुवश्चं मे वैश्वान्रश्चं म ऋतुग्रहाश्चं मेऽतिग्राह्यांश्च म ऐन्द्राग्नश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे मरुत्वतीयांश्च मे माहेन्द्रश्चं म आदित्यश्चं मे सावित्रश्चं मे सारस्वतश्चं मे पौष्णश्चं मे पात्रीवतश्चं मे हारियोजनश्चं मे॥७॥

इध्मश्चं मे बर्हिश्चं मे वेदिश्च मे धिष्णियाश्च मे स्रुचंश्च मे चम्साश्चं मे ग्रावाणश्च मे स्वरंवश्च म उपर्वाश्चं मेऽधिषवंणे च मे द्रोणकल्शश्चं मे वाय्व्यानि च मे पूत्भृचं म आधवनीयंश्च म् आग्नींग्रं च मे हिव्धानं च मे गृहाश्चं मे सदेश्च मे पुरोडाशांश्च मे पच्ताश्चं मेऽवभृथश्चं मे स्वगाकारश्चं मे॥८॥

अग्निश्चं मे घर्मश्चं मेऽर्कश्चं मे सूर्यश्च मे प्राणश्चं मेऽश्वमेधश्चं मे पृथिवी च मेऽदितिश्च मे दितिश्च मे द्यौश्चं मे शक्चंरीरङ्गुलंयो दिशंश्च मे यज्ञेनं कल्पन्तामृक्चं मे सामं च मे स्तोमंश्च मे यज्ञंश्च मे दीक्षा चं मे तपंश्च म ऋतुश्चं मे वृतं चं मेऽहोरात्रयौर्वृष्ट्या बृंहद्रथन्तरे चं मे यज्ञेनं कल्पेताम्॥९॥

गर्भाश्च मे वृथ्साश्चं मे त्र्यविश्व मे त्र्यवी चं मे दित्यवाचं मे दित्यौही चं मे पश्चाविश्व मे पश्चावी चं मे त्रिवृथ्सश्चं मे

त्रिवथ्सा चं मे तुर्युवाचं मे तुर्योही चं मे पष्टुवाचं मे पष्टोही चं म उक्षा चं मे वृशा चं म ऋष्भश्चं मे वेहचं मेऽनुङ्वां चं मे धेनुश्चं म आयुर्यज्ञेन कल्पतां प्राणो यज्ञेन कल्पतामपानो यज्ञेन कल्पतां व्यानो यज्ञेन कल्पतां चक्षुंर्यज्ञेन कल्पता्ड् श्रोत्रं यज्ञेन कल्पतां मनो यज्ञेन कल्पतां वाग्यज्ञेन कल्पतामात्मा यज्ञेन कल्पतां यज्ञो यज्ञेन कल्पताम्॥१०॥

एकां च मे तिस्रश्चं मे पश्चं च मे सप्त चं मे नवं च म एकांदश च मे त्रयोंदश च मे पश्चंदश च मे सप्तदंश च मे नवंदश च म एकंवि शितश्च मे त्रयोवि शातिश्च मे पश्चवि शातिश्च मे सप्तवि शातिश्च मे नवंवि शातिश्च म एकंत्रि शच मे त्रयंस्नि शच मे चतंस्रश्च मेऽष्टौ चं मे द्वादंश च मे षोडंश च मे विश्शतिश्चं मे चतुर्वि ५ शतिश्व मे ऽष्टावि ५ शतिश्व मे द्वात्रि ५ शच में षद्गिर्श्शच में चत्वारिश्शचं में चतुंश्चत्वारिश्शच मेऽष्टाचंत्वारि १ शच मे वाजंश्च प्रसवश्चांपिजश्च ऋतुंश्च स्वंश्च मूर्धा च व्यश्ञियश्चाऽऽन्त्यायनश्चान्त्यंश्च भौवनश्च भुवंनश्चाधिपतिश्च॥११॥

महादेवादिभ्यो नमः॥ समस्तोपचारान् समर्पयामि॥

इडां देवहूर्मनुंर्यज्ञनीर्बृह्स्पतिरुक्थाम्दानिं शश्सिष्द्विश्वेदेवाः सूँक्तवाचः पृथिवि मातुर्मा मां हिश्सीर्मधुं मनिष्ये मधुं जनिष्ये मधुं वक्ष्यामि मधुं विद्यामि मधुंमतीं देवेभ्यो वाचमुद्यासश्रशूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मां देवा अवन्तु शोभाये पितरोऽनुंमदन्तु॥

॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

अघोरैभ्योऽथ घोरैभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः। सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नमंस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥ तत्पुरुषाय विद्महे महादेवायं धीमहि। तन्नो रुद्रः प्रचोदयात्॥

ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपितिर्ब्रह्मणो-ऽधिपितिर्ब्रह्मां शिवो में अस्तु सदाशिवोम्॥ तत्पुरुषाय विद्महें महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयात्॥ (दशवारं जपेत्।)

महादेवादिभ्यो नमः॥ समस्तोपचारान् समर्पयामि॥

॥ प्रार्थना ॥

॥श्रीरुद्रजपः॥

अस्य श्री रुद्राध्याय-प्रश्न-महामन्नस्य। अघोर ऋषिः। अनुष्टुप् छन्दः। सङ्क्षणमूर्तिस्वरूपो योऽसावादित्यः परमपुरुषः स एष रुद्रो देवता॥ नमः शिवायेति बीजम्। शिवतरायेति शक्तिः।

महादेवायेति कीलकम्।

श्री साम्बसदाशिवप्रसादसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः॥

॥करन्यासः॥

ॐ अग्निहोत्रात्मने अङ्गुष्ठाभ्यां नमः। दर्शपूर्णमासात्मने तर्जनीभ्यां नमः। चातुर्मास्यात्मने मध्यमाभ्यां नमः। निरूढपशुबन्धात्मने अनामिकाभ्यां नमः। ज्योतिष्टोमात्मने कनिष्ठिकाभ्यां नमः। सर्वऋत्वात्मने करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः।

॥अङ्गन्यासः॥

अग्निहोत्रात्मने हृदयाय नमः। दर्शपूर्णमासात्मने शिरसे स्वाहा। चातुर्मास्यात्मने शिखाये वषट्। निरूढपशुबन्धात्मने कवचाय हुं। ज्योतिष्टोमात्मने नेत्रत्रयाय वौषट्। सर्वक्रत्वात्मने अस्त्राय फट्। भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः।

॥ध्यानम्॥

आपाताल-नभः-स्थलान्त-भुवन-ब्रह्माण्डमाविस्फुरत् ज्योतिः स्फाटिक-लिङ्ग-मौलि-विलसत्-पूर्णेन्दु-वान्तामृतैः। अस्तोकाप्नुतमेकमीशमनिशं रुद्रानुवाकान् जपन् ध्यायेदीप्सितसिद्धये ध्रुवपदं विप्रोऽभिषिश्चेच्छिवम्॥ ब्रह्माण्ड-व्याप्त-देहा भिसत-हिमरुचा भासमाना भुजङ्गैः कण्ठे कालाः कपर्दा-कलित-शशि-कलाश्चण्ड-कोदण्ड-हस्ताः।

त्र्यक्षा रुद्राक्षमालाः प्रकटित-विभवाः शाम्भवा मूर्तिभेदाः रुद्राः श्रीरुद्रसूक्त-प्रकटित-विभवा नः प्रयच्छन्तु सौख्यम्। ॥पञ्चपूजा॥

यं वाय्वात्मने धूपमाघ्रापयामि। रं अग्र्यात्मने दीपं दर्शयामि। वं अमृतात्मने अमृतं महानैवेद्यं निवेदयामि। सं सर्वात्मने सर्वोपचारपूजां समर्पयामि।

लं पृथिव्यात्मने गन्धं समर्पयामि।

हं आकाशात्मने पृष्पैः पूजयामि।

मश्रंवस्तमम्। ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत् आ नंः शृण्वन्नृतिभिः सीद् सादंनम्॥ ॐ महागणपतये नमः॥

ॐ गणानां त्वा गणपंति हवामहे कविं कंवीनामुंप-

शं चं में मयंश्च में प्रियं चं मेऽनुकामश्चं में कामंश्च में सौमनुसर्श्वं में भुद्रं चं में श्रेयंश्च में वस्यंश्च में यशंश्च में भगंश्च में द्रविणं च में यन्ता चं में धृती चं में क्षेमंश्च में धृतिश्च में विश्वं च में महंश्च में संविचं में ज्ञात्रं च में सूर्श्च में प्रसूर्श्च में सीरं च में लयश्चं म ऋतं चं में ऽमृतं च में ऽयक्ष्मं च में ऽनांमयच में जीवातुंश्च में दीर्घायुत्वं चं में ऽनिमृतं च में ऽभंयं च में सुगं चं में शर्यनं च में सूषा चं में सुदिनं च मे॥३॥॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ रुद्रप्रश्नः॥

ॐ नमो भगवते रुद्राय॥
नमस्ते रुद्र मृन्यवं उतो त इषंवे नमः। नमस्ते अस्तु धन्वंने बाहुभ्यामुत ते नमः॥ या त इषुः शिवतंमा शिवं बभूवं ते धनुः। शिवा शंर्व्यां या तव तयां नो रुद्र मृडय॥ या ते रुद्र शिवा तनूरघोराऽपांपकाशिनी। तयां नस्तनुवा शन्तंमया गिरिशन्ताभिचांकशीहि॥ यामिषुं गिरिशन्त हस्ते बिभूर्ष्यस्तंवे। शिवां गिरित्र तां कुंरु मा हिर्स्सीः पुरुषं जगत्॥ शिवेन वचंसा त्वा गिरिशाच्छांवदामिस। यथां नः सर्वमिञ्जगंदयक्ष्म र सुमना असंत्॥ अध्यंवोचदिधवृक्ता

प्रथमो दैव्यों भिषक्। अही ईश्च सर्वोञ्जम्भय-न्थ्सर्वोश्च यातुधान्यः॥ असौ यस्ताम्रो अंरुण उत बुभुः सुंमुङ्गलः। ये चेमा र रुद्रा अभितों दिक्षु श्रिताः संहस्रशोऽवैंषा र हेर्ड ईमहे॥ असौ योंऽवुसपंति नीलंग्रीवो विलोहितः। उतैनं गोपा अंदश्त्रदंशत्रुदहार्यः॥ उतैनं विश्वां भूतानि स दृष्टो मृंडयाति नः। नमों अस्तु नीलंग्रीवाय सहस्राक्षायं मीुढुषे॥ अथो ये अंस्य सत्वानोऽहं तेभ्योऽकरं नर्मः। प्र मुंश्र धन्वनस्त्वमुभयोरार्त्रियोर्ज्याम्॥ याश्चे ते हस्त इषेवः परा ता भंगवो वप। अवृतत्य धनुस्त्व सहंस्राक्ष शतेषुधे॥ निशीर्यं शल्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव। विज्युं धर्नुः कपुर्दिनो विशंल्यो बार्णवा उत्। अनेशन्नस्येषंव आभुरंस्य निषुङ्गिथेः। या ते हेतिमींदुष्टम् हस्ते बुभूवं ते धर्नुः॥ तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमयक्ष्मया परिन्धुज। नमस्ते अस्त्वायुंधायानांतताय धृष्णवें॥ उभाभ्यांमुत ते नमों बाहुभ्यां तव धन्वंने। परि ते धन्वंनो हेतिर्स्मान्वृंणक्त विश्वतंः॥ अथो य इंषुधिस्तवाऽऽरे अस्मन्नि धेहि तम्॥१॥ [नर्मस्ते अस्तु भगवन् विश्वेश्वरायं महादेवायं त्र्यम्बुकायं त्रिपुरान्तकार्य त्रिका[ला]ग्निकालार्य कालाग्निरुद्रायं नीलकुण्ठार्य मृत्युञ्जयार्य सर्वेश्वरार्य सदाशिवार्य श्रीमन्महादेवाय नर्मः॥]

नमो हिरंण्यबाहवे सेनान्यें दिशां च पत्ये नमो नमों वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनां पत्ये नमो नमः सस्पिअंराय त्विषींमते पथीनां पत्ये नमो नमो बभ्रुशायं विव्याधिनेऽन्नानां पत्ये नमो नमो हरिंकेशायोपवीतिने पुष्टानां पतंये नमो नमों भवस्यं हेत्यै जगंतां पतंये नमों नमों रुद्रायांतताविने क्षेत्राणां पत्ये नमो नर्मः सूतायाहंन्त्याय वर्नानां पत्ये नमो नमो रोहिताय स्थपतंये वृक्षाणां पतंये नमो नमो मित्रणे वाणिजाय कक्षाणां पत्ये नमो नमो भुवन्तये वारिवस्कृतायौषंधीनां पतंये नमो नमं उच्चेर्घोषायाऋन्दयंते पत्तीनां पत्ये नमो नमः कृथ्स्रवीताय धावंते सत्वंनां पत्ये नमंः॥२॥

नमः सहंमानाय निव्याधिनं आव्याधिनीनां पतंये नमो नमः ककुभायं निषक्षिणें स्तेनानां पत्ये नमो नमो निषक्षिणं इषुधिमते तस्कराणां पत्ये नमो नमो वश्चते परिवर्श्वते

स्तायूनां पतंये नमो नमो निचेरवें परिचरायारंण्यानां पतंये नमो नमें स्काविभ्यो जिघा सम्द्र्या मुष्णतां पतंये नमो नमें उत्पीषणें गिरिचरायं कुलुञ्चानां पतंये नमो नम् इषुंमद्र्यो धन्वाविभ्यंश्च वो नमो नमं आतन्वानेभ्यः प्रतिदर्धानेभ्यश्च वो नमो नमं आयच्छंद्र्यो विसृजद्र्यंश्च वो नमो नमोऽस्यंद्र्यो विध्यंद्र्यश्च वो नमो नम् आसीनेभ्यः शयानेभ्यश्च वो नमो नमः स्वपद्र्यो जाग्रंद्र्यश्च वो नमो नम्स्तिष्ठंद्र्यो धावंद्र्यश्च वो नमो नम्सितष्ठंद्र्यो धावंद्र्यश्च वो नमो नमः स्वपद्र्यो जाग्रंद्र्यश्च वो नमो नम्स्तिष्ठंद्र्यो धावंद्र्यश्च वो नमो नमः स्वपद्र्यो जाग्रंद्र्यश्च वो नमो नम्सितष्ठंद्र्यो धावंद्र्यश्च वो नमो नमः स्वपद्र्यो जाग्रंद्र्यश्च वो नमो नम्सितष्ठंद्र्यो धावंद्र्यश्च वो नमो नमो नमो अर्थभ्योऽरश्वपतिभ्यश्च वो नमः॥३॥

नमं आव्याधिनींभ्यो विविध्यंन्तीभ्यश्च वो नमो नम् उगंणाभ्यस्तृ १ हृतीभ्यंश्च वो नमो नमो गृथ्सेभ्यो गृथ्सपंतिभ्यश्च वो नमो नमो व्रातेंभ्यो व्रातंपितिभ्यश्च वो नमो नमो गृणेभ्यो गृणपंतिभ्यश्च वो नमो नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो नमो महन्द्राः, क्षु क्षु केभ्यंश्च वो नमो नमो रिथभ्योऽर्थेभ्यंश्च वो नमो नमो रथेंभ्यो रथंपितभ्यश्च वो नमो नमः सेनांभ्यः सेनानिभ्यंश्च वो नमो नमः, क्षुत्तृभ्यः सङ्ग्रहीतृभ्यंश्च वो नमो नम्स्तक्षंभ्यो रथकारेभ्यंश्च वो नमो नमः कुलांलेभ्यः कुमिंभ्यश्च वो नमो नमः पुञ्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यंश्च वो नमो नमं इषुकुद्धो धन्वकुद्धांश्च वो नमो नमो मृग्युभ्यः श्वनिभ्यंश्च वो नमो नमः श्वभ्यः श्वपंतिभ्यश्च वो नमः॥४॥ नमो भ्वायं च रुद्रायं च नमः श्वर्वायं च पशुपतंये च नमो नीलंग्रीवाय च शितिकण्ठांय च नमः कप्दिने च व्युप्तकेशाय च नमः सदस्राक्षायं च शत्रायं च नमः विरिशायं च

च नर्मः सहस्राक्षायं च शतधंन्वने च नमों गिरिशायं च शिपिविष्टायं च नमों मीदुष्टंमाय चेषुंमते च नमों हस्वायं च वामनायं च नमों बृहते च वर्षीयसे च नमों वृद्धायं च संवृध्वेने च नमो अग्नियाय च प्रथमायं च नमं आशवें चाजिरायं च नमः शीघ्रियाय च शीभ्याय च नमं ऊर्म्याय चावस्वन्याय च नर्मः स्रोतस्याय च द्वीप्याय च॥५॥ नमों ज्येष्ठायं च कनिष्ठायं च नमः पूर्वजायं चापरजायं च नमों मध्यमायं चापगुल्भायं च नमों जघुन्यांय च बुध्नियाय च नर्मः सोभ्याय च प्रतिसर्याय च नमो याम्याय च क्षेम्याय

च नमं उर्व्याय च खल्याय च नमः श्लोक्याय चावसान्याय च नमो वन्याय च कक्ष्याय च नमः श्रवायं च प्रतिश्रवायं च नमं आशुषेणाय चाशुरंथाय च नमः शूरांय चाविभन्दते च नमो वर्मिणे च वरूथिने च नमो बिल्मिने च कव्चिने च नमेः श्रुतायं च श्रुतसेनायं च॥६॥

नमों दुन्दुभ्यांय चाऽऽहन्न्यांय च नमों धृष्णवें च प्रमृशायं च नमों दूतायं च प्रहिंताय च नमों निष्क्षिणें चेषुधिमतें च नमंस्तीक्ष्णेषंवे चाऽऽयुधिनें च नमेः स्वायुधायं च सुधन्वंने च नमः सुत्यांय च पथ्यांय च नमेः काट्यांय च नीप्यांय च नमः सूद्यांय च सर्स्यांय च नमों नाद्यायं च वैश्वन्तायं च नमः कूप्यांय चावट्यांय च नमो वर्ष्यांय चावर्ष्यायं च नमों मेघ्यांय च विद्युत्यांय च नमें ईिंध्रयांय चाऽऽतप्यांय च नमो वात्यांय च रेष्मियाय च नमों वास्त्व्यांय च वास्तुपायं च॥७॥

नमः सोमांय च रुद्रायं च नमंस्ताम्रायं चारुणायं च नमंः शङ्गायं च पशुपतंये च नमं उग्रायं च भीमायं च नमों अग्रेवधायं च दूरेवधायं च नमों हुन्ने च हनीयसे च नमों वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो नमंस्ताराय नमः शम्भवं च मयोभवं च नमः शङ्करायं च मयस्करायं च नमः शिवायं च शिवतंराय च नम्स्तीर्थ्याय च कूल्याय च नमः पार्याय चावार्याय च नमः प्रतरंणाय चोत्तरंणाय च नमं आतार्याय चाऽऽलाद्याय च नमः शष्याय च फेन्याय च नमः सिक्त्याय च प्रवाह्याय च॥८॥

नमं इरिण्यांय च प्रपथ्यांय च नमंः कि शिलायं च क्षयंणाय च नमः कपर्दिने च पुलस्तये च नमो गोष्ठ्याय च गृह्यांय च नमस्तल्प्याय च गेह्याय च नर्मः काट्याय च गह्वरेष्ठायं च नमों ह्रदय्याय च निवेष्याय च नमेः पारसव्याय च रजस्यांय च नमः शुष्क्यांय च हरित्यांय च नमो लोप्यांय चोलप्यांय च नमं ऊर्व्याय च सूर्म्याय च नमः पर्ण्याय च पर्णशद्याय च नमोऽपगुरमाणाय चाभिघ्नते च नमं आख्खिदते चं प्रिंखदते च नमों वः किरिकेभ्यों देवाना हृदंयेभ्यो नमों विक्षीणकेभ्यो नमों विचिन्वत्केभ्यो नमं आनिर्हतेभ्यो नमं आमीवत्केभ्यंः॥९॥

द्रापे अन्धंसस्पते दरिंद्रज्ञीलंलोहित। एषां पुरुषाणामेषां पंशूनां मा भेर्माऽरो मो एषां किं चनाऽऽमंमत्॥ या तें रुद्र शिवा तुनूः शिवा विश्वाहंभेषजी। शिवा रुद्रस्यं भेषजी तयां नो मृड जीवसे॥ इमा रुद्रायं तुवसे कपूर्दिने क्षयद्वीराय प्रभेरामहे मतिम्॥ यथां नः शमसंद्विपदे चतुंष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामें अस्मिन्ननांतुरम्॥ मृडा नों रुद्रोत नो मयंस्कृधि क्षयद्वीराय नर्मसा विधेम ते। यच्छं च योश्च मनुरायजे पिता तदंश्याम् तवं रुद्र प्रणीतौ॥ मा नो महान्तंमुत मा नों अर्भुकं मा नु उक्षंन्तमुत मा नं उक्षितम्। मा नों वधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नंस्तनुवों रुद्र रीरिषः॥ मा नंस्तोके तनंये मा न आयुंषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः। वीरान्मा नो रुद्र भामितो वंधीर्हविष्मंन्तो नमंसा विधेम ते॥ आरात्तें गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय सुम्रम्समे ते अस्तु। रक्षां च नो अधि च देव ब्रूह्मधां च नः शर्म यच्छ द्विबर्हाः॥ स्तुहि श्रुतं गेर्तुसद् युवानं मृगं न भीमम्पहलुमुग्रम्। मृडा जेरित्रे रेद्र स्तवांनो अन्यं ते अस्मन्नि वंपन्तु सेनाः॥ परिणो रुद्रस्यं हेतिर्वृणक्तु परिं त्वेषस्यं दुर्मतिरंघायोः। अवं स्थिरा मघवंद्रयस्तनुष्व मीढ्वंस्तोकाय तनयाय मृडय॥ मीढुंष्टम शिवंतम शिवो नंः सुमनां भव। पुरमे वृक्ष आयुंधं निधाय कृत्तिं वसान आ चंर् पिनांकं बिभ्रदा गंहि॥ विकिंरिद विलोहित नमंस्ते अस्तु भगवः। यास्तें सहस्र हेतयोऽन्यम्स्मन्नि वंपन्तु ताः॥ सहस्रांणि सहस्रधा बांहुवोस्तवं हेतयः। तासामीशांनो भगवः पराचीना मुखां कृधि॥१०॥

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम्। तेषा ५ सहस्रयोजनेऽव धन्वांनि तन्मसि॥ अस्मिन् मंहत्यंर्णवें-Sन्तरिक्षे भवा अधि॥ नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः, क्षंमाचराः॥ नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवर् रुद्रा उपंश्रिताः॥ ये वृक्षेषुं सस्पिञ्जरा नीलंग्रीवा विलोहिताः॥ ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः॥ ये अन्नेषु विविध्यंन्ति पात्रेषु पिबंतो जनान्॥ ये पथां पंथिरक्षंय ऐलबृदा यव्युधंः॥ ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषक्गिणंः॥ य एतावंन्तश्च भूयार्रसश्च दिशों रुद्रा विंतस्थिरे॥ तेषा ५ सहस्रयोजनेऽव धन्वांनि तन्मसि॥ नमों रुद्रेभ्यो ये पृंथिव्यां येंऽन्तरिक्षे ये दिवि येषामन्नं वातों वर्षमिषंवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दशं दक्षिणा दशं प्रतीचीर्दशोदींचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्चं नो द्वेष्टि तं वो जम्भें दधामि॥११॥

[त्र्यंम्बकं यजामहे सुग्निधं पृष्टिवर्धनम्। उर्वारुकिमिव् बन्धनान्मृत्योर्मृक्षीय माऽमृतांत्॥ यो रुद्रो अग्नौ यो अपसु य ओषंधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवंनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु॥ तमृष्टुहि यः स्विषुः सुधन्वा यो विश्वंस्य क्षयंति भेषजस्यं।

(ऋक्) यक्ष्वांमहे सौंमन्सायं रुद्रं नमोंभिर्देवमसुरं दुवस्य॥ अयं मे हस्तो भगवान्यं मे भगवत्तरः। अयं में विश्वभेषजोऽयं शिवाभिमर्शनः॥

ये ते सहस्रंम्युतं पाशा मृत्यो मर्त्याय हन्तंवे। तान् यज्ञस्यं मायया सर्वानवं यजामहे। मृत्यवे स्वाहां मृत्यवे स्वाहां॥ ओं नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्युंमें पाहि। प्राणानां ग्रन्थिरसि रुद्रो मां विशान्तकः। तेनान्नेनांप्यायस्व॥ नमो रुद्राय विष्णवे मृत्युंमें पाहि॥]

॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

॥ चमकप्रश्नः॥

अग्नांविष्णू स्जोषंस्मा वंधन्तु वां गिरंः। द्युम्नैर्वाजेंभिरागंतम्॥ वार्जश्च मे प्रस्वश्चं मे प्रयंतिश्च मे प्रसिंतिश्च मे धीतिश्चं मे ऋतुंश्च मे स्वरंश्च मे श्लोकंश्च मे श्रावश्चं मे श्लुतिश्च मे ज्योतिश्च मे स्वंश्च मे प्राणश्चं मेऽपानश्चं मे व्यानश्च मेऽसुंश्च मे चित्तं चं म् आधीतं च मे वार्कं मे मनंश्च मे चश्चंश्च मे श्लोतं च मे दक्षंश्च मे बलं च म् ओजंश्च मे सहंश्च म् आयुंश्च मे ज्रा चं म आत्मा चं मे त्नूश्चं मे शर्मं च मे वर्मं च मेऽङ्गांनि च मेऽस्थानिं च मे परूरंषि च मे शरीराणि च मे॥

धूपम्। दीपम्। नैवेद्यम्। नीराजनम्— यो देवानां प्रथमं पुरस्ताद्विश्वाधियों रुद्रो महर्षिः।

हिर्ण्यगर्भं पंश्यत् जायंमान् स नो देवः शुभया स्मृत्याः संयुनक्तु॥

अनेन प्रथम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>महादेवः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥१॥ ज्यैष्ठ्यं च म् आधिपत्यं च मे मृन्युश्चं मे भामश्च मेऽमंश्च मेऽम्भंश्च मे जेमा चं मे मिहुमा चं मे विर्मा चं मे प्रिथमा चं मे वृष्मा चं मे द्राघुया चं मे वृद्धं चं मे वृद्धिश्च मे सृत्यं चं मे श्रद्धा चं मे जगंच मे धनं च मे वशंश्च मे त्विषिश्च मे ऋीडा चं मे मोदंश्च मे जातं चं मे जिन्ष्यमाणं च मे सूक्तं चं मे सुकृतं चं मे वित्तं चं मे वेद्यं च मे भूतं चं मे भविष्यचं मे सुगं चं मे सुपथं च म ऋद्धं चं मृ ऋद्धिंश्च मे कृतं चं मे कृतिंश्च मे मृतिश्चं मे सुमृतिश्चं मे॥

धूपम्। दीपम्। नैवेद्यम्।

नीराजनम्— यस्मात्परं नापंरमस्ति किश्चिद्यस्मान्नाणीयो न ज्यायौऽस्ति कश्चित्।

वृक्ष इंव स्तब्धो दिवि तिष्ठत्येकस्तेनेदं पूर्णं पुरुषेण सर्वम्॥ अनेन द्वितीय-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>शिवः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥२॥

शं चं में मयंश्च में प्रियं चं मेऽनुकामश्चं में कामंश्च में सौमनुसश्चं में भुद्रं चं में श्रेयंश्च में वस्यंश्च में यशंश्च में भगंश्च में द्रविणं च में युन्ता चं में धुर्ता चं में क्षेमंश्च में धृतिंश्च में विश्वं च में महंश्च में संविचं में जात्रं च में सूर्श्च में प्रसूर्श्च में सीरं च में लयश्चं म ऋतं चं में ऽमृतं च में ऽयुक्ष्मं च में ऽनामयच में जीवातुंश्च में दीर्घायुत्वं चं में ऽनिमृतं च में ऽभंयं च में सुगं चं में शयंनं च में सूषा चं में सुदिनं च में॥

धूपम्। दीपम्। नैवेद्यम्। नीराजनम्— न कर्मणा न प्रजया धर्नेन त्यागेनैके

अमृतुत्वमान् शुः।

परेण नाकं निहितं गुहांयां विभाजंदेतद्यतंयो विशन्तिं॥ अनेन तृतीय-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>श्री रुद्रः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥३॥

ऊर्क मे सूनृतां च मे पयंश्व मे रसंश्व मे घृतं चे मे मधुं च मे सिथिश्व मे सिपीतिश्व मे कृषिश्वं मे वृष्टिश्व मे जैत्रं च म औद्धिंद्यं च मे रियश्वं मे रायंश्व मे पुष्टं चं मे पुष्टिंश्व मे विभ चं मे प्रभ चं मे बहु चं मे भूयंश्व मे पूर्णं चं मे पूर्णतंरं च मेऽक्षितिश्व मे कूयंवाश्व मेऽत्रं च मेऽक्षंच मे ब्रीह्यंश्व मे यवांश्व मे माषांश्व मे तिलांश्व मे मुद्दाश्वं मे खुल्वांश्व मे गोधूमाँश्च मे मुसुराँश्च मे प्रियङ्गंबश्च मेऽणंबश्च मे श्यामकाँश्च मे नीवाराँश्च मे॥

धूपम्। दीपम्। नैवेद्यम्।

नीराजनम्— वेदान्त्विज्ञान्सुनिश्चितार्थाः सन्त्यांस योगाद्यतंयः शुद्धसत्त्वाः।

ते ब्रह्मलोके तु पराँन्तकाले परांमृतात्परिंमुच्यन्ति सर्वे॥ अनेन चतुर्थ-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः शङ्करः सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥४॥

अश्मां च में मृत्तिका च में गि्रयंश्च में पर्वताश्च में सिकंताश्च में वनस्पत्यश्च में हिरंण्यं च में ऽयश्च में सीसं च में त्रपृंश्च में श्यामं च में लोहं च में ऽग्निश्चं म आपंश्च में वी्रुघंश्च म ओषंधयश्च में कृष्टपच्यं च में ऽकृष्टपच्यं च में ग्राम्याश्चं में प्शवं आर्ण्याश्चं यज्ञेन कल्पन्तां वित्तं च में वित्तिश्च में भूतं च में भूतिश्च में वस्तुं च में वस्तिश्चं में कर्म च में शक्तिश्च में ऽर्थश्च म एमंश्च म इतिश्च में गितिश्च मे॥ धूपम्। दीपम्। नैवेद्यम्।

नीराजनम्— दहं विपापं परमें ऽश्मभूतं यत्पुंण्डरीकं

त्त्रापि दहं गगर्नं विशोकस्तस्मिन् यदन्तस्तदुपांसित्व्यम्॥ अनेन पश्चम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>नीललोहितः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥५॥

अग्निश्चं म् इन्द्रंश्च मे सोमंश्च म् इन्द्रंश्च मे सिवता चं म् इन्द्रंश्च मे सरंस्वती च म् इन्द्रंश्च मे पूषा चं म् इन्द्रंश्च मे बृह्स्पतिश्च म् इन्द्रंश्च मे मित्रश्चं म् इन्द्रंश्च मे वरुणश्च म् इन्द्रंश्च मे त्वष्टां च म् इन्द्रंश्च मे धाता चं म् इन्द्रंश्च मे विष्णुंश्च म् इन्द्रंश्च मेऽिश्वनौं च म् इन्द्रंश्च मे म्रुतंश्च म् इन्द्रंश्च मे विश्वं च मे देवा इन्द्रंश्च मे पृथिवी चं म् इन्द्रंश्च मेऽन्तिरक्षं च म् इन्द्रंश्च मे द्यौश्चं म् इन्द्रंश्च मे दिशंश्च म् इन्द्रंश्च मे मूर्धा चं म् इन्द्रंश्च मे प्रजापंतिश्च म् इन्द्रंश्च मे॥ धूपम्। दीपम्। नैवेद्यम्।

नीराजनम्— यो वेदादौ स्वंरः प्रोक्तो वेदान्ते च प्रतिष्ठितः। तस्यं प्रकृतिंलीनस्य यः परंः स महेश्वरः॥

अनेन षष्ठम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>ईशानः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥६॥

अर्शुश्चं मे रुश्मिश्च मेऽदाँभ्यश्च मेऽधिंपतिश्च म उपार्शुश्चं

मेऽन्तर्यामश्चं म ऐन्द्रवायवश्चं मे मैत्रावरुणश्चं म आश्विनश्चं मे प्रतिप्रस्थानश्च मे शुक्रश्चं मे मृन्थी च म आग्रयणश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे ध्रुवश्चं मे वैश्वानुरश्चं म ऋतुग्रहाश्चं मेऽतिग्राह्यांश्च म ऐन्द्राग्नश्चं मे वैश्वदेवश्चं मे मरुत्वतीयांश्च मे माहेन्द्रश्चं म आदित्यश्चं मे सावित्रश्चं मे सारस्वतश्चं मे पौष्णश्चं मे पालीवतश्चं मे हारियोजनश्चं मे॥

धूपम्। दीपम्। नैवेद्यम्। नीराजनम्— सद्योजातं प्रंपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नर्मः। भवे भवे नाति भवे भवस्व माम्। भवोद्भवाय नर्मः॥ अनेन सप्तम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>विजयः</u> सुप्रीतः

सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥७॥

इध्मर्श्व मे बर्हिश्चं मे वेदिश्च मे धिष्णियाश्च मे स्रुचंश्च मे चम्साश्चं मे ग्रावाणश्च मे स्वरंवश्च म उपर्वाश्चं मेऽधिषवंण च मे द्रोणकलृशश्चं मे वाय्व्यांनि च मे पूत्भृचं म आधवनीयंश्च म् आग्नींग्नं च मे हिव्धानं च मे गृहाश्चं मे सदंश्च मे पुरोडाशांश्च मे पचताश्चं मेऽवभृथश्चं मे स्वगाकारश्चं मे॥ धूपम्। दीपम्। नैवेद्यम्।

नीराजनम्— वामदेवाय नर्मों ज्येष्ठाय नर्मः श्रेष्ठाय

नमों रुद्राय नमः कालाय नमः कलंविकरणाय नमो बलंविकरणाय नमो बलाय नमो बलंप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो मनोन्मनाय नमः॥ अनेन अष्टम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>भीमः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥८॥

अग्निश्चं मे घर्मश्चं मेऽर्कश्चं मे सूर्यंश्च मे प्राणश्चं मेऽश्वमेधश्चं मे पृथिवी च मेऽदितिश्च मे दितिश्च मे चौश्च मे शक्करीर्ङ्गलयो दिशंश्च मे यज्ञेनं कल्पन्तामृक्षं मे सामं च मे स्तोमंश्च मे यजुंश्व मे दीक्षा चं मे तपंश्व म ऋतुश्चं मे व्रतं चं मेऽहोरात्रयौर्वृष्ट्या बृंहद्रथन्तरे च मे यज्ञेनं कल्पेताम्॥ धूपम्। दीपम्। नैवेद्यम्। नीराजनम्— अघोरैभ्योऽथ घोरैभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः। सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नर्मस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥ अनेन नवम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः देवदेवः सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥९॥

गर्भाश्च मे वृथ्साश्चं मे त्र्यविश्व मे त्र्यवी चं मे दित्यवाचं मे दित्योही चं मे पश्चाविश्व मे पश्चावी चं मे त्रिवृथ्सश्चं मे

त्रिवृथ्सा चं मे तुर्य्वाचं मे तुर्योही चं मे पष्ट्वाचं मे पष्टोही चं म उक्षा चं मे वृशा चं म ऋष्भश्चं मे वृहचं मेऽनुड्वां चं मे धेनुश्चं म् आयुंर्यज्ञेनं कल्पतां प्राणो यज्ञेनं कल्पतामपानो यज्ञेनं कल्पतां व्यानो यज्ञेनं कल्पतां चक्षुंर्यज्ञेनं कल्पता्ड् श्रोत्रं यज्ञेनं कल्पतां मनो यज्ञेनं कल्पतां वाग्यज्ञेनं कल्पतामात्मा यज्ञेनं कल्पतां यज्ञोनं कल्पतां यज्ञेनं कल्पतामात्मा यज्ञेनं कल्पतां यज्ञोनं कल्पतां यज्ञोनं कल्पतामा॥

धूपम्। दीपम्। नैवेद्यम्।

नीराजनम्— तत्पुरुषाय विद्महे महादेवायं धीमहि। तन्नों रुद्रः प्रचोदयात्॥

अनेन दशम-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः <u>भवोद्भवः</u> सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥१०॥

एकां च मे तिस्रश्चं मे पश्चं च मे स्प्त चं मे नवं च म् एकांदश च मे त्रयोंदश च मे पश्चंदश च मे स्प्तदंश च मे नवंदश च म् एकंवि॰शतिश्च मे त्रयोंवि॰शतिश्च मे पश्चंवि॰शतिश्च मे स्प्तवि॰शतिश्च मे नवंवि॰शतिश्च म् एकंति॰शच मे त्रयंस्त्रि॰शच मे चतंस्रश्च मेऽष्टौ चं मे द्वादंश च मे षोडंश च मे वि॰शतिश्चं मे चतुंविं॰शतिश्च मेऽष्टावि॰शितिश्च मे द्वातिश्चं मे पद्गि॰शचिश्च मे

चत्वारि १ शर्च मे चतुंश्चत्वारि १ शर्च मे ऽष्टाचंत्वारि १ शर्च मे वार्जश्च प्रस्वश्चांपि जश्च ऋतुंश्च सुवंश्च मूर्धा च् व्यश्चियश्चाऽऽन्त्यायुनश्चान्त्यंश्च भौवनश्च भुवंनुश्चाधिपतिश्च॥ धूपम्। दीपम्। नैवेद्यम्।

नीराजनम्— ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मां शिवो में अस्तु सदाशिवोम्॥ अनेन एकादश-वार-जपेन भगवान् सर्वात्मकः आदित्यात्मकः श्री रुद्रः सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु॥११॥

[इडां देवहूर्मनुंर्यज्ञनीर्बृह्स्पतिंरुक्थामदानिं शश्सिष्द्विश्वं-देवाः सूँक्तवाचः पृथिवि मात्मां मां हिश्सीर्मधुं मनिष्ये मधुं जनिष्ये मधुं वक्ष्यामि मधुं वदिष्यामि मधुंमतीं देवेभ्यो वाचंमुद्यासश शुश्रूषेण्यां मनुष्येभ्यस्तं मां देवा अंवन्तु शोभाये पितरोऽनुंमदन्तु॥]

॥ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

Begins generated on April 9, 2024